

RIIKLIKE
MAJANDUSKATSETE
TULEMUSED

2006

Viljandi 2007

Koostajad:

Matis Moks	Viljandi Katsekeskuse Majanduskatsete osakonna juhataja kohusetäitja
Eve Siro	Viljandi Katsekeskuse Majanduskatsete osakonna peaaagronoom
Elve Türk	Viljandi Katsekeskuse Majanduskatsete osakonna peaaagronoom
Ülla Põldur	Viljandi Katsekeskuse Majanduskatsete osakonna agronoom

VILJANDI KATSEKESKUS
Matapera küla, Pärsti vald
71024, VILJANDIMAA

Majanduskatsete osakond
Value Testing Department
tel/faks: (+372) 433 4406
e-post: viljandi@pmk.agri.ee
<http://pmk.agri.ee/viljandi>

Sordikontrolli osakond
Variety Control Department
tel: (+372) 433 4054
e-post: sordi@pmk.agri.ee
<http://pmk.agri.ee/viljandi>

SISUKORD

Eessõna.....	4
Põllumajandusuuringute Keskus.....	5
Viljandi Katsekeskus.....	5
Ilmastik	7
Talirukis.....	9
Talinisu.....	11
Suvinisu.....	15
Suvioder.....	19
Kaer.....	25
Hernes.....	29
Kartul.....	31
Mais.....	34
Suviraps.....	36
Ristõieliste haljasväetis- ja vahekultuurid.....	44
Heintaimed.....	45
Käesolevas kogumikus kasutatud lühendid.....	50

EESSÕNA

Kogumikku, „Riiklike majanduskatsete tulemused” antakse välja Põllumajandusuuringute Keskuse (PMK) Viljandi Katsekeskuse poolt Eesti põllumeestele kaheksandat korda. Kogumik sisaldab 2006. aastal läbiviidud riiklike majanduskatsete (sordivõrdluskatsete) tulemusi.

Riiklike sordivõrdluskatseid tellib Taimetoodangu Inspeksioon PMK katsepunktide ja Jõgeva Sordiaretuse Instituudilt. Taimetoodangu Inspeksioonis (TTI) on välja töötatud kõigi katsetatavate kultuuride meetodid majanduskatsete läbiviimiseks. Riikliku sordivõrdluskatse katsetsükli edukalt läbinud sordid võetakse Eesti sordilehe nimekirja Sordivalikukomisjoni poolt. Nimetatud komisjoni töös osalevad ekspertidena ka PMK katsepunktide agronomid.

PMK Taimse Materjali laboris tehakse vajalikud kvaliteedianalüüsid sordivõrdluskatsetes olevatele sortidele. Analüüsitulemused vormistatakse lõplikult Viljandi Katsekeskuses.

Sordivõrdluskatsete tulemused on elektrooniliselt kättesaadavad Viljandi Katsekeskuse koduleheküljel: <http://pmk.agri.ee/viljandi>

Riiklike majanduskatseid viidi läbi 2006. aastal neljas kohas: Viljandi Katsekeskuses külvati 175 sorti, Kuusiku Katsekeskuses 135 sorti, Võru katsejaamas 89 sorti ja Jõgeva Sordiaretuse Instituudis 94 sorti.

2006. aasta katsealuste liikide kohta annab ülevaate tabel 1, milles on välja toodud sortide arv kultuuride lõikes katsekohtades.

Tabel 1. Sortide arv katsekohtades 2006. aastal.

KULTUUR	VILJANDI KK	VÕRU KJ	KUUSIKU KK	JÕGEVA
Talinisu	16	16	16	16
Talirukis	4	4	4	*
Talitritikale	4	4	4	*
Talioder	4	4	4	*
Taliraps	27	*	26	*
Suvinisu	12	12	12	12
Oder	21	21	21	21
Kaer	13	13	13	13
Raps	30	*	30	30
Rüps	2	*	2	2
Hernes	7	7	*	*
Mais	*	*	3	*
Kartul	8	8	*	*
Haljasväetis kultuurid	3	*	*	*
Heintaimed rajatud 2004	3	*	*	*
Heintaimed rajatud 2005	8	*	*	*
Heintaimed rajatud 2006	13	*	*	*

Riiklikes majanduskatsetes olevaid sorte tutvustati 19. juulil Viljandi Katsekeskuses ja Kuusiku Katsekeskuses toimunud põllupäevadel.

Kuusiku Katsekeskust külastasid 22. juulil Läti, Leedu ja Eesti agronomide seltsid ning 04. augustil president Arnold Rüütel.

PÕLLUMAJANDUSUURINGUTE KESKUS

tel: 672 9137; faks: 672 9149; e-post: info@pmk.agri.ee

Põllumajandusuuringute Keskus (PMK) on erinevaid agrokeskkonna ülesandeid täitev laboreid, katsepunkte ja osakondi ühendav riigiasutus. PMK ülesandeks on Eesti põllumajanduse edendamine Euroopa Liidu ühtses põllumajandusruumis läbi analüüside, põldkatsete uute teadmiste loomise ja vahendamise.

PMK on kompetentsi keskuseks muldade, väetiste, seemnete, söötade, teravilja ja teraviljasaaduste, taimse materjali kvaliteedi ja ohutuse analüüsimisel, taimekahjurite määramisel ning põllumajandusliku seire ja hindamissüsteemi väljaarendamisel.

- laboratoorsed analüüsid (taimse põllumajandustoodangu kvaliteedi määramine, taimekahjustajate diagnoosimine, taimekaitsevahendite jääkide ja saasteainete sisalduse määramine taimsetes ja loomsetes produktides ning mullas, põllumuldade agrokeemilised analüüsid, mikrobioloogilised analüüsid söötades ja taimses materjalis)
- riiklike sordivõrdluskatsete ja sertifitseeritud seemnete järelkontrolli katsete ning teaduslike põldkatsete läbi viimine

AGRICULTURAL RESEARCH CENTER

Provides services to agricultural producers, scientific institutions, governmental supervisory bodies and other clients:

- Laboratory analyses:
quality determination of agricultural plant production, plant pests diagnoses, determining the contents of residues of pesticide residues and contaminants in plant and animal products and soil, agro-chemical analyses of soil, microbiological analyses of fodder and plant production, seed quality testing
- Field tests and experiments:
conducting of VCU tests (Value for Cultivation and Use), DUS tests (Distinctness, Uniformity and Stability), postcontrol tests on certified seeds and scientific field experiments

VILJANDI KATSEKESKUS

(tel: 433 4406)

Tegevus, ülesanded:

- riiklike majanduskatsete korraldamine:
Matis Moks – heintaimed söödaks
Ülla Pöldur – tali- ja suviteraviljad v.a kaer
Elve Türk – hernes, kaer, kartul
Eve Siro – tali- ja suviraps, talirüps

majanduskatsetes hinnatakse sortide viljelusväärtust (saak ja selle kvaliteet, haiguskindlus, talvekindlus) Eesti tingimustes;
positiivsete katsetulemuste põhjal võetakse katsetsükli läbinud sordid Eesti sordilehte

- sertifitseerimisele kuuluvate seemnepartiide ametliku järelkontrolli põldkatsete läbiviimine
järelkontrolli katseid teostatakse teraviljadele, kaunviljadele, heintaimedele, kartulile ja õlikultuuridele s.o. raps, rüps, lina
- eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse katsed teraviljadele, kaunviljadele, heintaimedele ja õlikultuuridele

- teaduslikud põldkatsed Olustvere katsejaamas

Põhilised koostööpartnerid Eestis on Jõgeva Sordiaretuse Instituut ning välismaal on Saksamaa, Hollandi, Soome, Rootsi, Norra, Poola, Inglismaa ja Taani sordiaretusfirmad.

VILJANDI TESTING CENTER

Activities, tasks:

- organizing the official VCU (Value for Cultivation and Use) tests (cereals, potato, pea, bean, spring rape, spring turnip rape, winter rape, winter turnip rape, maize, fodder beet, lawn, grasses)
- conducting the official postcontrol tests of seed lots entering the certification (cereals, legume, grasses, spring rape, spring turnip rape, winter rape, winter turnip rape, linseed, flax, potato)
- DUS (Distinctness, Uniformity and Stability) tests for cereals, legume, grasses and oil crops
- scientific field experiments

Jõgeva Breeding Institute and the breeding companies from Germany, Netherlands, Finland, Sweden, Norway, Poland, Great Britain and Denmark are our major collaboration partners.

OLUSTVERE KATSEJAAM (tel: 43 74 240)

teaduslikud põldkatsed
Miralda Paivel

Olustvere Testing Station

scientific field experiments

KUUSIKU KATSEKESKUS (tel: 48 69288)

teaduslike põldkatsete korraldamine
riiklikud majanduskatsed:
Rut Kaeval – suviraps ja -rüps
Loona Isak – tali- ja suviteravili
Madis Häusler – mais

Kuusiku Testing Center

organizing scientific field experiments
VCU tests (oil crops)

VÕRU KATSEJAAM (tel: 78 74 339)

riiklikud majanduskatsed:
Rein Peedel – kartul, talioder,
Jüri Kukk – hernes, talinisu, talirukis, suvinisu
Taivo Molok – talitritikale, kaer, suvioder

Võru Testing Station

VCU tests (cereals, potato, pea, linseed, flax)

JÕGEVA SORDIARETUSINSTITUUT (tel: 77 66 901)

riiklikud majanduskatsed:
Tiia Kangor – suviteravili ja talinisu
Lea Narits – tali- ja suviraps

Jõgeva Plant Breeding Institute

VCU tests (cereals, oil crops)

ILMASTIK

Viljandi

Jaanuar algas mõõdukate negatiivsete temperatuuridega. Kuu alguses maas olnud õhuke lumikate sulas mõne sooja päeva jooksul teise dekaadi alguseks. Kõige külmemad ilmad saabusid jaanuari teises dekaadis, kui 17. jaanuaril hakkas temperatuur kiiresti langema. Järgmise päeva hommikul mõõdeti -20°C . Aasta madalaim temperatuur mõõdeti 20. jaanuaril – $-20,7^{\circ}\text{C}$. Pärast viis päeva kestnud külmalainet läksid ilmad soojemaks ning hakkas sadama lund. Veebruaris esines veel üks lühike periood, kus temperatuur langes madalamale kui -20°C .

Vegetatsiooniperiood algas 14. aprillil. Kevadise kasvu alguses esinenud ilmad olid jahedad ning sademetevaesed. Aprillis, pärast vegetatsiooniperioodi algust, sadas ainult 7 mm vihma. Maikuu erilist sademete lisa ei tulnud ning juuniks oli muld läbikuivanud. Niiskuse lisa tõi 23. ja 24. juunil sadanud korralik vihm – 35,6 mm. Kuumus jätkus ja suve kõige kõrgem suvine temperatuur mõõdeti 9. juulil $32,8^{\circ}\text{C}$. Augustis jätkunud leitsak kuivatas mulla läbi ning taimed kannatasid veepuuduse käes. Septembri lõpuni jäid temperatuurid kõrgemaks pikaajalisest keskmisest.

Kuusiku

Jaanuari algus oli mõõdukate negatiivsete temperatuuridega ning ilma lumikatteta. 18.-23. jaanuaril langes temperatuur madalale, millest kõige madalama päevase keskmise temperatuuriga oli 19. jaanuar, -24°C . Eesti Meteoroloogia ja Hüdrobioloogia Instituudi ilmajaam registreeris madalaimaks temperatuuriks $-27,7^{\circ}\text{C}$ 20. jaanuaril. Pärast jaanuari keskel esinenud külmalainet jäid päevased keskmised temperatuurid 0°C ja -3°C vahele. Veebruari ning märtsi päevased keskmised temperatuurid olid natuke madalamad kui jaanuari lõpus, aga ei langenud alla -20°C .

Vegetatsiooniperiood algas 13. aprillil. Pärast kasvuperioodi algust hakkasid päevased temperatuurid kiiresti tõusma. Kuu sademete summa jäi oluliselt madalamaks paljude aastate keskmisest. Kõige kuivem oli juuli, kui sadas ainult 10 mm sademeid. Kuna samal ajal olid väga soojad ning päikesepaistelised ilmad, kuivas muld künnikihi sügavuselt läbi. August ja september olid samuti vihmavaesemad paljude aastate keskmisest. Õhutemperatuuri langemine ning vähesed sademed aitasid siiski tõsta mulla niiskusesisaldust.

Võru

Jaanuar algas mõõdukate negatiivsete temperatuuridega. Enne püsiva lumikatte tekkimist tuli nelja päevane külmalaine, kus päeva keskmine temperatuur langes alla -15°C . Võru ilmjaama järgi oli kõige madalamaks temperatuuriks 21. jaanuaril $-29,2^{\circ}\text{C}$. Pärast seda lumeta külmalainet läks ilm soojemaks, ning sadas maha püsiv lumikate, mis püsis kevadeni. Veebruaris ning märtsis esinesid nädalased külmaperioodid, kus temperatuur aga enam nii madalale ei langenud kui jaanuaris. Peamiselt olid päevased keskmised temperatuurid mõõdukalt negatiivsed.

Esimesed soojad päevad, päevase keskmise temperatuuriga üle 0°C olid märtsi lõpus. Püsivalt tõusis päeva keskmine õhutemperatuur üle 5°C 18. aprillil. Kasvuperioodi algus oli jahe, mai teisel poolel läks soojemaks. Sademeid jagunes kahele esimesele vegetatsiooniperioodi kuule piisavalt. Aprill oli sademetevaesem kui paljude aastate keskmine, mais seevastu oli sademeid natuke üle pikaajalise keskmise.

Juunit ja juulit iseloomustavad paljude aastate keskmisest oluliselt väiksem kuu sademete summa ning kõrgem kuu keskmine õhutemperatuur. Sademeid tuli kahe kuu peale kokku 78 mm, mida oli vähem võrreldes pikaajalise keskmisega. Tingituna soojadest ilmadest, päeva keskmised temperatuurid 20°C ümber, ning vee puudusest, oli taimede areng pidurdatud.

Suve leitsakule tõi vaheldust august, kus sademed jaotusid kuu jooksul võrdlemisi

ühtlaselt. Augusti päevased keskmised temperatuurid jäid 14,9°C ja 21,9°C vahele. Oktoober oli jälle vihmase ja soojem kui pikaajaline keskmine.

Jõgeva

Aasta keskmiseks õhutemperatuuriks arvutati Jõgeval 5,8°C, mis on viimase 85 aasta keskmisest 1,2°C võrra kõrgem. Aasta jooksul osutus kahel kuul (veebruar ja märts) keskmine õhutemperatuur tavapärasest madalamaks, ülejäänud kuud olid normist soojemad.

Üldine taimekasvuperiood oli lõppenud aastal tavalisest kaks nädalat pikem, aktiivne taimekasvuperiood kuu aega pikem.

Aasta jooksul sadas Jõgeval 482 mm. Erakordselt kuiv oli juuli, kui paiguti tuli terve kuu jooksul vaid mõne millimeetri jagu vihma. Suve teine pool oli sajusem, kuid ikkagi alla tavapärase.

Kokkuvõte

2006. katseaastat iseloomustavad järgmised märksõnad:

- lumeta ning erakordselt külmade päevadega jaanuar
- sademetevaesed kevad ja suvi
- juuli keskmised õhutemperatuurid olid kõrgemad kui paljude aastate keskmine
- soe ning pikk sügis

Koostasid:

Viljandi Katsekeskus

Ülla Põldur
Eve Siro
Elve Türk
Matis Moks

Kuusiku Katsekeskus

Loona Isak
Rut Kaeval
Madis Häusler

Võru Katsejaam

Rein Peedel
Jüri Kukk
Taivo Molok

Jõgeva Sordiaretuse Instituut

Tiia Kangor
Lea Narits

TALIRUKIS / WINTER RYE
Secale cereale L.

Talirukisortide levik 2006*

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
Matador	61	Sangaste	5
Recrut	53	Vambo	1,5

* Vastavalt Taimetoodangu Inspektsiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta 2005/2006	Viljandi	Võru
Mullastik	KI g; ls	LP ; ls2
pH	5,9	5,9
Org C %	1,6	1,2
P sisal. mg/kg	56	237
K sisal. mg/kg	123	152
Eelvili	mustkesa	suviteravili
Külvinorm	pop 500 id.tera/m ² hüb 350 id.tera/m ²	pop 500 id.tera/m ² hüb 350 id.tera/m ²
Külvi kuupäev	08.09.05	12.09.05
Väetis (TA/ha): N-P-K N	16-35-66 68	12-26-50; 103
Väetamise aeg:	05.09.05 20.04.06	09.09.05; 24.04.06
Taimekaitse: l/ha; kg/ha		
Granstar Preemia	0,015	0,020
Banvel	0,15	0,20
Citovet	0,2	-
Kemivett S	-	0,10
Töötlemise kuupäev:	02.05.06	17.05.06

2006.a talirukki katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha Yield, kg/hect		1000 tera mass, g 1000 kernel weight, g		Kasvuaeg, päeva Growing period, days	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Elvi	6567	4288	27,4	21,8	327	318
Esprit	5980	4240	27,2	20,4	324	317
Recrut	4316	3310	28,9	24,0	324	317
Vambo	5545	3858	28,9	22,7	327	317
PD5% (LSD)	861	300				

Sort Variety	Talvekindlus Winter hardiness 1-9 p (1=halb/bad)		Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm		Lamandumine/ Lodging 1-9 p (1=ei lamandu/not lodged)	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Elvi	7,3	8	164	159	1	1
Esprit	5,0	7	138	128	1	1
Recrut	3,3	5	140	127	1	1
Vambo	6,8	7	153	150	1	1

Sort Variety	Langemisarv, sek Falling number, sec		Proteiin kuivaines, % Protein d.b, %		Mahukaal, g/l Volume weight, g/l	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Elvi	198	76	12,1	15,1	729	702
Esprit	262	91	12,0	15,1	730	688
Recrut	211	93	11,9	13,8	717	694
Vambo	178	70	12,1	15,0	721	688

Talirukki haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Lumiseen <i>Monographella nivalis</i>		Äärislaikus <i>Rynchosporium</i> spp		Rukkileherooste <i>Puccinia dispersa</i>	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Elvi	2,3	2	4,0	1	2,8	-
Esprit	2,3	2	3,0	1	4,3	-
Recrut	3,0	2	3,3	1	3,0	-
Vambo	1,5	2	3,8	1	3,5	-

Sort Variety	Kõrrerooste <i>Puccinia graminis</i>		Jahukaste <i>Blumeria graminis</i>	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Elvi	1	1	3,8	6
Esprit	1	1	4,0	5
Recrut	1	1	3,8	5
Vambo	1	1	3,3	5

TALINISU / WINTER WHEAT *Triticum aestivum* L.

Soovitusliku sordilehe talinisu sordid

Varajane

'Bjørke' hea saak, keskmine talvekindlus, hea seisukindlus, keskmine haiguskindlus, optimaalne 1000 tera mass, kõrge langemisarv, hea kleepvalgu sisaldus (kleepevalgu kvaliteet hea).

Hilised

'Lars' hea saak, head talve- ja seisukindlus, nakatub haigustesse, optimaalne 1000 tera mass, suur mahukaal, kõrge langemisarv, keskmine kleepvalgu sisaldus (kleepevalgu kvaliteet väga hea).

'Tarso' keskmine saak, hea talvekindlus, head seisu- ja haiguskindlus, väike 1000 tera mass, kõrge langemisarv, keskmine kleepvalgu sisaldus.

'Compliment' hea saak, varajasepoolne, suur 1000 tera mass, rahuldav kuni hea talvekindlus, hea seisukindlus. Stabiilselt kõrge langemisarv. Hea kleepevalgusisaldus ning kvaliteet, suur mahukaal. Haigustele vähevastuvõtlik (vähem kui st. sordid). Põuakartlik.

Talinisusortide levik 2006*

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
Lars	174,8	Ada	84,9	Ramiro	30,0
Bjørke	174,3	Olivin	82,7	Gunbo	25,2
Portal	96,9	Compliment	61,0	Sani	22,0
Sirvinta 1	86,5	Tarso	49,0	Ebi	1,1

* Vastavalt Taimetoodangu Inspeksiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta 2005/2006	Jõgeva SAI
Mullastik	Lk; ls
pH	6,1
Org C %	1,6
P sisal. mg/kg	229
K sisal. mg/kg	235
Eelvili	mustkesa
Külvinorm	400 id.tera/m ²
Külvi kuupäev	09.09.05
Väetis (TA/ha); väetamise kuupäev	
N-P-K	0-16-60; 25.08.05
N	89; 27.04.06
N	30; 23.05.06
Taimekaitse: l/ha; kg/ha; töötlemise kuupäev	
Granstar	-
Banvel 4S	-
Lintur	0,16; 05.05.06
Falcon 460 EC F1*	0,5; 29.05.06
Tango Super F1*	0,7; 20.06.06

* - F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

- F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without spraying

2006.a talinisu katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha Yield, kg/hect		1000 tera mass, g 1000 kernel weight, g	Kasvuaeg, päevades Growing period, days		Talvekindlus, Winter hardiness 1-9 p (1=halb/bad)		Proteiin kuivaines, % Protein d.b, %
	Jõgeva		Jõgeva	Jõgeva		Jõgeva		Jõgeva
	F1	F2	F1	F1	F2	F1	F2	F1
Ada	8075	8365	30,5	320	320	7,3	7,3	15,8
Akteur	7793	9252	36,8	322	325	5,5	5,5	13,8
Anthus	7543	8339	30,6	323	324	5,8	5,8	13,4
Bjørke	7039	7478	28,1	320	321	5,8	5,8	14,3
Compliment	8064	8361	32,5	320	323	5,8	5,8	14,6
Cubus	6203	7060	31,0	321	319	3,8	3,8	13,6
Dorota	8518	8582	30,4	327	326	6,0	6,0	13,2
Ebi	7495	8572	36,5	327	325	5,8	5,8	14,2
Gunbo	8121	8291	32,5	328	329	6,8	6,8	14,1
Lars	7587	8335	32,8	323	322	5,8	5,8	13,6
Opus	7934	9415	30,7	327	325	6,0	6,0	13,0
Portal	6892	7742	30,1	322	325	5,0	5,0	14,2
Ramiro	8274	8864	39,5	316	316	5,8	5,8	14,5
Sani	8212	8812	32,6	317	319	7,0	7,0	14,5
Tarso	8092	8815	29,5	324	323	7,0	7,0	14,5
Tiger	-	8600	40,6	321	320	4,5	4,5	14,6
PD5% (LSD)	747	696						

Sort Variety	Langemisarv, sek Falling number, sec	Kleepevalk, % Glue protein content, %	Gluteenindeks Gluten index	Mahukaal, g/l Volume weight, g/l
	Jõgeva	Jõgeva	Jõgeva	Jõgeva
	F1	F1	F1	F1
Ada	352	34,8	68	819
Akteur	344	30,0	94	800
Anthus	361	29,8	81	743
Bjørke	350	32,7	80	774
Compliment	346	33,8	57	776
Cubus	380	30,2	77	741
Dorota	345	26,6	97	736
Ebi	225	31,4	83	781
Gunbo	263	33,4	52	777
Lars	374	31,7	60	776
Opus	303	27,4	93	714
Portal	381	29,9	89	732
Ramiro	256	33,9	76	800
Sani	378	34,0	75	794
Tarso	382	33,6	52	774
Tiger	231	34,2	63	753

Sort Variety	Zeleny arv Zeleny value	Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm		Lamandumine / Lodging 1-9 p (1=ei lamandu/not lodged)		
	Jõgeva		Jõgeva		Jõgeva	
	F1	F1	F2	F1	F2	
Ada	78,9	107	105	1	1	
Akteur	66,6	93	97	1	1	
Anthus	61,6	80	83	1	1	
Bjørke	69,9	102	107	1	1	
Compliment	71,5	90	91	1	1	
Cubus	62,6	72	75	1	1	
Dorota	56,6	82	82	1	1	
Ebi	65,0	90	95	1	1	
Gunbo	62,3	98	101	1	1	
Lars	64,4	82	88	1	1	
Opus	57,5	73	80	1	1	
Portal	63,2	90	96	1	1	
Ramiro	70,2	106	104	2	2	
Sani	73,2	107	106	1	1	
Tarso	65,9	77	79	1	1	
Tiger	67,8	90	105	1	1	

Talinisu haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Lumiseen <i>Monographella nivalis</i>		Jahukaste <i>Erysiphe graminis</i>		Helelaiksus <i>Septoria</i> spp		Pruunrooste <i>Puccinia triticana</i>	
	Jõgeva		Jõgeva		Jõgeva		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Ada	2	2	4	4	3,5	3,5	1	1
Akteur	2	3	1	4,5	2,5	4	1	1
Anthus	2	2,5	2,5	4,5	3	3,5	1	1
Bjørke	3	3,5	6	6,5	3	3,5	1	1
Compliment	2	2,5	2	4	2,5	4	1	1
Cubus	2,5	2,5	5	6	3,5	4	1	1
Dorota	2	2	5	5,5	3	3,5	1	1
Ebi	2	2	4,5	4	3	4	1	1
Gunbo	2	2	2	3	2	3	1	1
Lars	3	3,5	6,5	8	3,5	4	1	1
Opus	2	2,5	6	5,5	3	3	1	1
Portal	2	2,5	4,5	6,5	2	4	1	1
Ramiro	2	2,5	3	4,5	3,5	4,5	1	1
Sani	2	2	4,5	6,5	5	5	1	1
Tarso	2	2	5,5	6,5	4,5	4	1	1
Tiger	2	3	5,5	6	4	4	1	1

Sort Variety	Pruunlaiksus <i>Cochliobolus sativum</i>		Fusarioos** 1-3p <i>Fusarium</i> spp 1-3p	
	Jõgeva		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2
Ada	1,5	1	1	1
Akteur	1	1	1	1
Anthus	1	2	1	1
Bjørke	1	2	1	1
Compliment	1	1	1	1
Cubus	1,5	1	1	1
Dorota	1	1	1	1
Ebi	1	1	1	1
Gunbo	1	1	1	1
Lars	1	1	1	1
Opus	1	1	1	1
Portal	2	3	1	1
Ramiro	2	2,5	1	1
Sani	3	3	1	1
Tarso	1,5	1	1	1
Tiger	1,5	1	1	1

** - 1 = nakkus puudub; 2 = nakkust esineb vähe; 3 = nakkust esineb tugevalt

SUVINISU / SPRING WHEAT *Triticum aestivum* L.

Soovitusliku sordilehe suvinisu sordid

Varajased

'Helle' keskmise saagi ja haiguskindlusega, keskmise 1000 tera massi, hea seisukindluse ja kõrge kleepvalgu sisaldusega.

'Manu' keskmise saagi ja 1000 tera massiga, nakatub jahukastesse ja pruunroostesse, hea seisukindlusega, kõrge langemisarvu ja kõrge kleepvalgu sisaldusega. Sobib kasvatamiseks ka happelistel muldadel.

Hilised

'SW Estrad' väga hea saagi ja hea seisukindlusega, suhteliselt haiguskindel, keskmise 1000 tera massiga, madala proteiinisalduse ja ebastabiilse langemisarvuga, kleepvalgu sisaldus keskmine.

'Zebra' väga hea saagi ja hea seisukindlusega, suhteliselt haiguskindel, suure 1000 tera massiga, kleepvalgu sisaldus keskmine.

'Triso' väga hea saagi ja hea seisukindlusega, nakatub haigustesse, keskmise kuni suure 1000 tera massiga, kleepvalgu sisaldus keskmine.

'Vinjett' väga hea saagi ja hea seisukindlusega, põuakartlik, keskmise kuni suure 1000 tera massiga, kleepvalgu sisaldus keskmine.

Eesti sordilehte võetud uus suvinisu sort

'SW Kadriļ' Kõrge saagikus. Keskmise proteiinisaldus. Suur mahukaal. Keskmise 1000 tera mass. Kleepevalgu sisaldus hea, gluteenindeks optimaalne. Hiline. Keskmise kõrrepikkusega. Seisukindel. Haigustele veidi vastuvõtlik (helelaikus, jahukaste). Katses aastatel 2004 (Viljandis), 2005, 2006.

Suvinisusortide levik 2006*

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
Vinjett	201,7	Helle	41,0
Triso	198,0	Manu	39,8
Zebra	82,2	Baldus	20,0
Monsun	43,0	Trappe	8,7

*Vastavalt Taimetoodangu Inspektsiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta 2006	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva SAI
Mullastik	KI g; ls	LP; ls ₂	Ko ; ls ₃	KI; ls ₃
pH	6,2	6,0	6,4	6,4
Org C %	1,8	1,2	1,4	1,6
P sisal. mg/kg	70	390	64	198
K sisal. mg/kg	97	148	146	178
Eelvili	kaer	taliteravili	mustkesa	mustkesa
Külvinorm	600 id.tera/m ²	600 id.tera/m ²	600 id.tera/m ²	600 id.tera/m ²
Külvi kuupäev	27.04	02.05	03.05	03.05
Väetis (TA/ha); väetamise kuupäev				
N-P-K	84-18-33; 26.04	80- 8- 48; 28.04	80-17-32; 02.05	90-20-38; 29.04
N	17; 31.05	30; 16.06	20; 05.06	10; 14.06
Taimekaitse: l/ha; kg/ha; töötlemise kuupäev				
Ariane S			2; 06.06	-
Sekator	-	-	-	0,3; 31.05
Banvel 4S	-	0,15; 29.05	-	-
Arrat	0,125; 25.05	-	-	-
Falcon F1*		0,5; 26.06	-	-
MCPA	-	1 29.05	-	-
Artea 330 EC F1*	0,5; 20.06	-	0,4; 26.06	0,5; 21.06
Input F1*	0,8; 02.06	1 07.06	-	-
Danadim 40 EC	-	-	-	1 29.06

* - F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

- F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without spraying

2006.a suvinisu katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha Yield, kg/hect								1000 tera mass, g 1000 kernel weight, g			
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F1	F1	F1
Bjarne	5504	5259	2912	2763	5616	4842	3750	5445	23,8	21,6	26,3	20,0
BOJ 10102	5488	4660	2647	2759	5031	4314	3805	4945	29,0	20,9	29,7	22,5
Bombona	5814	6064	3090	3253	6379	4735	4083	5834	30,0	23,2	32,2	23,0
CPBT W 120	6637	7534	3500	3273	6271	6146	4000	5584	31,2	24,9	31,5	24,8
Helle	5802	5776	2694	2291	5283	4933	4028	5084	24,9	18,7	26,1	19,7
SW Kadrilj	6203	6490	3520	3431	6592	5171	3862	5972	30,8	20,9	30,9	23,7
Manu	4913	5321	2631	2714	4954	4192	3639	4500	26,8	26,3	29,0	21,0
SW Estrad	6215	6647	2924	2975	6313	4648	4112	5417	27,5	23,6	28,9	24,1
Trappe	6938	6669	3399	2921	7021	6307	4222	5694	26,4	23,9	25,5	22,6
Triso	5780	6220	3018	2620	6406	4688	4111	4889	29,3	24,0	27,1	23,8
Vinjett	5960	6635	3092	3087	5864	5105	3917	5056	29,0	23,6	26,7	23,5
Zebra	5155	6749	3099	3378	5672	4971	4000	4917	29,7	25,4	29,7	23,4
PD5% (LSD)	653	752	553	458	470	776	434	653				

Sort Variety	Kasvuaeg, päeva Growing period, days								Mahukaal, g/l Volume weight, g/l			
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F1	F1	F1
Bjarne	97	100	97	91	96	96	95	96	735	720	762	695
BOJ 10102	97	100	86	87	96	96	94	95	757	717	784	728
Bombona	103	103	93	92	96	97	97	98	775	742	820	746
CPBT W 120	104	105	99	99	99	100	102	105	783	728	806	750
Helle	96	96	86	87	95	95	95	96	771	723	780	744
SW Kadrilj	102	103	92	92	97	97	95	99	784	741	805	763
Manu	97	97	86	87	94	94	92	94	784	722	793	736
SW Estrad	102	104	94	99	97	96	97	100	780	756	813	755
Trappe	104	105	99	99	98	100	101	104	779	737	775	763
Triso	102	103	91	91	98	98	98	100	789	752	792	764
Vinjett	103	102	96	92	95	96	96	98	775	730	763	740
Zebra	103	102	92	91	96	96	96	97	786	749	785	754

Sort Variety	Proteiin kuivaines / Protein d.b, %				Langemisarv, sek / Falling number, sec			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
Bjarne	13,5	19,0	16,7	20,0	385	363	387	451
BOJ 10102	12,7	18,7	16,8	19,3	394	353	370	420
Bombona	13,0	18,8	14,9	18,8	344	324	295	406
CPBT W 120	11,0	18,0	14,1	18,5	312	256	280	405
Helle	13,9	19,9	17,3	20,3	376	305	245	372
SW Kadrilj	12,3	16,4	15,1	17,5	310	235	277	381
Manu	13,2	19,1	17,2	20,5	351	227	312	408
SW Estrad	13,3	18,1	14,5	18,9	292	253	279	372
Trappe	11,8	16,9	14,9	17,6	268	214	271	362
Triso	12,5	17,4	16,4	18,4	329	270	325	395
Vinjett	12,5	18,9	16,4	18,7	314	287	326	371
Zebra	13,2	17,2	15,9	18,1	352	345	312	372

Sort Variety	Kleepevalk k.a, % Glue protein content, %				Gluteeninindeks Gluten index				Zeleny arv / Zeleny value			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
Bjarne	24,2	38,6	34,9	41,3	98	97	96	99	56,9	91,5	77,0	91,5
BOJ 10102	30,6	45,7	41,2	48,9	46	58	49	59	53,9	91,7	80,5	91,8
Bombona	29,2	40,9	32,3	41,9	95	90	92	93	53,5	89,4	61,6	87,4
CPBT W 120	22,9	40,1	31,7	43,9	92	83	80	83	41,0	83,4	51,9	82,1
Helle	31,2	51,5	43,7	55,5	76	61	56	58	61,5	100,5	85,6	103,2
SW Kadrilj	26,7	37,5	33,7	37,8	89	90	87	96	51,2	79,2	65,3	85,2
Manu	28,2	41,5	40,6	45,7	93	93	77	89	57,4	96,7	85,8	102,6
SW Estrad	32,9	43,5	35,3	49,8	57	57	53	55	55,3	88,4	58,8	91,4
Trappe	26,4	36,5	32,4	41,7	67	70	72	68	48,3	78,4	67,7	84,4
Triso	27,8	45,3	39,4	46,7	71	77	72	75	51,1	84,8	74,6	88,8
Vinjett	26,9	38,8	36,9	43,9	80	87	89	89	50,8	90,4	75,9	89,8
Zebra	27,9	35,8	33,1	37,9	92	97	95	96	54,9	81,2	72,2	85,4

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm								Lamandumine, 1-9 p (1=ei lamandu) Lodging, 1-9 p (1=not lodged)							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Bjarne	73	78	73	73	71	70	70	75	1	1	1	1	1	1	1	1
BOJ 10102	105	108	93	97	96	92	96	107	1	1	1	1	1	1	1	1
Bombona	102	105	85	98	94	90	93	99	1	1	1	1	1	1	1	1,5
CPBT W 120	83	86	75	76	79	74	73	80	1	2	1	1	1	1	1	1
Helle	92	95	85	89	86	86	91	90	1	1	1	1	1	1	1	1
SW Kadriļj	95	94	90	87	90	82	85	93	1	1	1	1	1	1	1	1
Manu	111	112	103	108	106	99	106	111	1	1	1	1	1	1	1,5	1
SW Estrad	103	102	85	88	89	80	89	95	1	1	1	1	1	1	1	1
Trappe	96	97	80	80	84	81	83	86	1	1	1	1	1	1	1	1
Triso	102	104	81	91	92	88	90	95	1	1	1	1	1	1	1	1
Vinjett	101	101	85	96	92	85	90	96	1	1	1	1	1	1	1	1,5
Zebra	106	106	94	103	94	90	96	99	1	1	1	1	1	1	1	1,5

Suvinisu haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Helelaikus - <i>Septoria</i> spp								Jahukaste - <i>Erysiphe graminis</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Bjarne	1	2	3	4	1	2	2,5	3,5	1	1,5	1	1	1	1	1	1
BOJ 10102	2,5	3	3	4	2	2	2,5	3	1	5	1	1	1	1	2,5	6
Bombona	2	2	2	2	2	2	3	3	1	2,5	1	1	1	1	1	3,5
CPBT W 120	1,5	2	2	2	2	2	1,5	2,5	1	2	1	1	1	1	1	4
Helle	5,5	5	4	4	2	2	2,5	3,5	1	2	1	1	1	1	1	2,5
SW Kadriļj	2	2	2	2	1	1	1	3,5	1	3	1	1	1	1	1	6,5
Manu	3,5	2	5	3	1	2	2,5	3	1	3,5	1	1	1	1	3	4,5
SW Estrad	2	2,5	2	2	1	2	3	2,5	1	1,5	1	1	1	1	1	4,5
Trappe	1,5	1,5	2	2	1	2	1	2	1	2	1	1	1	1	1	2
Triso	2	2	2	3	1	2	2	3	1	4,5	1	1	1	1	2	6
Vinjett	4,5	2,5	3	2	2	2	2,5	3,5	1	2	1	1	1	1	2	1
Zebra	2	1,5	2	2	1	2	1,5	2,5	1	1,5	1	1	1	1	1	1,5

Sort Variety	Pruunlaikus - <i>Cochliobolus sativum</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Bjarne	1	1	1	1	1	1	1	1
BOJ 10102	1	1	1	1	1	1	1	1
Bombona	1	1	1	1	1	1	1	1
CPBT W 120	1	1	1	2	1	1	1	1
Helle	1	1	1	2	1	1	1	1
SW Kadriļj	1	1	1	1	1	1	1	1
Manu	1	1	1	1	1	1	1	1
SW Estrad	1	1	1	1	1	1	1	1
Trappe	1	1	1	1	1	1	1	1
Triso	1	1	1	1	1	1	1	1
Vinjett	1	1	1	1	1	1	1	1
Zebra	1	1	1	1	1	1	1	1

SUVIODER / BARLEY

Hordeum vulgare L.

Soovitusliku sordilehe suviotra sordid

Keskvalmivad

'Auriga' keskmise saagi ja 1000 tera massiga, suhteliselt haiguskindel, hea seisukindlusega, suure mahukaaluga õlleoder.

'Inari' hea saagi, keskmise kuni suure 1000 tera massiga, seisukindel, sobiva mahukaaluga söödaoder.

Hilised

'Annabell' väga hea saagi, keskmise kuni suure 1000 tera massi ja hea seisukindlusega, sobiva mahukaaluga toidu-, sööda- ja õlleoder.

'Anni' hea saagi, keskmise kuni suure 1000 tera massi, hea seisukindlusega, vastupidav põuale, suure mahukaaluga toidu- ja söödaoder.

'Barke' keskmise saagi ja 1000 tera massiga, seisukindel, suure mahukaaluga õlleoder, põuakartlik.

'Class' hea saagi, suure 1000 tera massi ja ühtlase suure teraga, hea seisukindlusega, suure mahukaaluga õlleoder, põuakindel.

'Justina' hea saagi, keskmise kuni suure 1000 tera massi ja ühtlase suure teraga, hea seisukindlusega, sobiva mahukaaluga õlleoder.

'SW Wikingett' keskmise saagi ja väikese kuni keskmise 1000 tera massiga, suhteliselt hea seisukindlusega, suure mahukaaluga toidu- ja söödaoder.

'Tocada' väga hea saagi ja keskmise seisukindlusega, suure 1000 tera massi ja hea teraühtlikkusega õlleoder, sobiva mahukaaluga.

Soovitatud sordilehe kriteeriumid suviotral

Kultuur	Variant	Saak	Kvaliteet		Haiguskompleks	
Suvioder	Haigustõrjega	60%	Mahukaal	20%	Võrklaiksus, pruunlaiksus	20%
	Haigustõrjeta	80%			Võrklaiksus, pruunlaiksus	20%

*Kriteeriumi arvutamisel on kasutatud viie aasta riiklike majanduskatsete tulemusi.

Soovitatud sordilehe kriteeriumite rakendamise tulemused suviotral

Sort	Ilma haigustõrjeta			Haigustõrjega			
	Saak	Haigus kindlus	Punktid kokku	Saak	Mahukaal	Haigus kindlus	Punktid kokku
Annabell	80,5	19,9	100	61,0	19,7	19,0	100
Anni	80,7	18,5	99	60,1	20,3	20,2	101
Auriga	78,3	20,5	99	58,4	20,2	20,4	99
Barke	76,2	20,8	97	58,5	20,2	19,5	98
Class	79,5	20,4	100	59,8	20,2	19,1	99
Inari	75,3	18,2	93	58,0	19,8	19,5	97
Justina	87,3	22,9	110	62,8	19,9	22,1	105
SW Wikingett	74,3	20,9	95	56,6	20,1	19,8	96
Tocada	87,9	17,9	106	64,9	19,7	20,5	105
Keskmine	80	20	100	60	20	20	100

Eesti sordilehte võetud uued suviodra sordid

'**Gustav**' Kõrge saagikus. Keskmise 1000 tera mass, keskmine proteiinisaldus. Hea teraühtlikkus. Keskmise mahukaal. Haigustele keskmiselt vastuvõtlik. Hea seisukindlus. Keskmiselt viljakam. Katses aastatel 2005, 2006.

'**Leeni**' (J 3033) Keskmise saagikus. Keskmise 1000 tera mass, keskmine proteiinisaldus. Hea teraühtlikkus. Suur mahukaal. Haigustele vähe vastuvõtlik. Hea seisukindlus. Hiline. Sobib mahepõllumeestele. Katses aastatel 2005, 2006.

'**Viire**' (J 2985) Keskmise saagikus. Keskmise 1000 tera mass, keskmine proteiinisaldus. Keskmise teraühtlikkus. Suur mahukaal. Haigustele vähe vastuvõtlik. Hea seisukindlus. Hiline. Eelistab viljakamaid muldi. Katses aastatel 2005, 2006.

'**Vivendi**' Kõrge saagikus. Suur 1000 tera mass, keskmine proteiinisaldus. Keskmise teraühtlikkus. Keskmise mahukaal. Haigustele keskmiselt vastuvõtlik. Hea seisukindlus. Hiline. Katses aastatel 2005, 2006.

'**Xanadu**' Hea saagikus. Keskmise kuni suur 1000 tera mass, keskmine proteiinisaldus. Kõrge teraühtlikkus. Suur mahukaal. Haigustele keskmiselt vastuvõtlik. Suhteliselt hea seisukindlus. Hiline. Katses aastatel 2004, 2005, 2006.

Suviodrasortide levik 2006*

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
Anni	516,5	Justina	66,0	Xanadu	35,2
Annabell	261,0	Barke	61,8	Jyvä	32,6
Inari	258,8	Auriga	51,5	Danuta	31,9
Vivendi	126,0	Arve	49,0	Elo	19,7
Mercada	116,9	SW Wikingett	37,1	Mette	5,0
Tocada	83,1	Baronesse	36,5		

* Vastavalt Taimetoodangu Inspektsiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta 2006	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva SAI
Mullastik	Klg; ls	LP ; ls2	Ko; ls3	KI; ls3
pH	6,6	6,0	6,4	6,3
Org C %	2,9	1,2	1,4	1,5
P sisal. mg/kg	60	390	64	215
K sisal. mg/kg	74	148	146	188
Eelvili	kaer	taliteravili	mustkesa	raps
Külvinorm	350 id.tera/m ² - keskvalmivad; 600 id.tera/m ² - varajased			
Külvi kuupäev	27.04	02.05	03.05	05.05
Väetis (TA/ha); väetamise kuupäev				
N-P-K	84,18-33; 26.04 20.04	80- 8- 48; 28.04	80-17-32; 02.05	90-20-38; 29.04
Taimekaitse: l/ha; kg/ha; töötlemise kuupäev				
Arrat	0,13; 25.05	-	-	-
Sekator	-	-	-	0,3; 31.05
Banvel 4S	-	0,15; 29.05	-	-
Ariane S	-	-	2; 06.06	-
MCPA	-	1; 29.05	-	-
Danadim 40EC	-	-	-	1; 30.06
Input F1*	-	1; 07.06	-	-
Artea 330 EC F1*	0,5; 20.06	-	0,4; 26.06	0,4; 21.06

* - F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

- F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without spraying

2006.a suviokra katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha / Yield, kg/hect								era mass, g 1000 kernel weight, g			
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F1	F1	F1
Annabell	5776	5867	3583	3895	5995	5358	4933	5438	39,1	29,5	33,8	35,5
Anni	5576	5723	3753	3938	5915	5066	4859	5804	42,0	33,4	36,1	37,9
Arve	5671	5056	3639	3613	5439	5971	4175	5108	26,6	21,9	25,7	24,9
Auriga	6248	5756	3676	3649	5439	5049	4909	5228	42,3	29,7	40,7	38,2
Barke	6179	5641	3650	3926	5749	5750	5099	5152	43,6	32,5	44,2	36,5
BOR 03143	5782	5365	3581	4149	6236	5373	5415	5076	39,9	27,1	38,4	38,0
BOR 03160	5958	5690	3662	3750	5262	4632	4973	5197	42,7	32,7	38,1	40,9
Class	6060	6091	3535	3861	5814	4904	5090	5472	42,6	31,3	44,5	39,4
Gustav	5953	6409	4148	4452	5809	5128	5522	6171	39,7	33,1	40,6	38,8
Inari	5637	5611	3713	3598	5598	4898	5423	5148	46,7	36,5	44,3	43,0
J 2985	6062	5755	3568	3909	5471	5331	5109	5066	39,3	28,8	38,9	36,3
J 3033	5927	6144	3666	4211	5782	5207	4944	5268	42,5	32,4	38,7	36,4
Justina	6164	6237	3766	4077	6041	5477	5897	5412	43,6	32,8	38,9	37,6
Maaren	5717	6005	3566	3998	5306	4629	5181	5064	43,0	29,8	40,0	37,5
Pilvi	5603	5516	2360	3021	5319	6890	4480	5000	26,2	20,1	28,8	27,9
SW Wikin- gett	5387	5370	3426	3682	4942	3815	4764	5267	37,5	28,2	38,9	35,1
Tocada	6444	6680	3759	3847	6614	6017	5573	5480	44,4	30,7	41,7	39,2
Vivendi	6324	6780	4091	4430	6421	6926	5349	5757	46,5	31,4	45,2	40,2
SW 24960- 04	6125	6205	4374	4861	6392	5270	6053	6655	44,1	32,6	44,4	39,3
Xanadu	5742	5941	4151	4231	5635	6013	5432	5594	42,7	30,4	45,0	37,5

PD5% (LSD)	458	371	451	310	719	438	537	716

Sort Variety	Kasvuaeg, päeva / Growing period, days								Proteiin k.a / Protein d.b, %			
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F1	F1	F1
Annabell	102	101	91	91	92	93	90	89	13,0	15,2	15,5	13,4
Anni	102	102	92	92	93	94	90	89	13,6	15,5	15,4	14,2
Arve	82	82	77	77	75	77	80	80	13,1	15,2	14,8	12,9
Auriga	96	96	90	92	93	94	88	88	13,8	16,2	14,9	13,9
Barke	102	102	93	93	93	93	88	89	14,0	16,4	15,0	14,4
BOR 03143	97	97	91	91	91	92	88	89	14,1	16,8	14,4	12,9
BOR 03160	97	101	92	92	93	94	90	90	13,6	15,7	15,6	13,0
Class	102	102	91	93	94	94	90	90	13,8	15,5	14,4	12,6
Gustav	96	97	91	91	90	90	87	88	12,8	14,7	14,3	12,8
Inari	96	97	90	91	90	92	88	88	14,1	15,8	14,7	12,7
J 2985	102	102	93	93	92	93	88	90	13,3	16,0	14,6	12,9
J 3033	97	101	92	92	92	92	89	91	13,8	16,3	14,7	13,6
Justina	102	102	92	92	91	94	89	91	14,1	15,7	14,6	13,6
Maaren	97	96	92	91	90	92	90	90	14,3	16,0	15,8	13,7
Pilvi	85	85	75	76	77	80	82	82	14,0	15,6	15,4	14,1
SW Wikingett	97	100	92	92	93	94	90	91	14,9	16,9	14,0	14,2
Tocada	102	102	93	93	91	94	91	89	12,6	15,9	13,5	13,3
Vivendi	99	99	91	92	91	91	90	91	12,8	16,8	13,5	14,2
SW 24960-04	96	96	91	92	90	91	87	88	13,6	16,1	14,3	13,2
Xanadu	99	101	91	92	94	94	91	91	13,1	15,9	13,8	14,2

Sort Variety	Mahukaal / Volume weight, g/l				1 2,8mm / Sieving >2,8mm, % sieve			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
Annabell	691	604	671	673	59,8	13,0	16,3	12,6
Anni	687	635	697	678	64,6	15,5	19,1	17,7
Arve	613	533	613	570	5,8	2,1	1,9	1,9
Auriga	689	645	713	695	75,8	14,5	50,2	27,9
Barke	701	646	711	684	75,1	15,0	59,5	19,9
BOR 03143	682	605	685	682	56,7	7,1	37,9	24,8
BOR 03160	704	648	690	708	61,2	14,2	24,9	21,8
Class	704	629	713	702	69,3	1,2	61,0	22,2
Gustav	684	642	703	682	31,2	13,9	15,8	10,6
Inari	688	617	709	688	58,8	8,1	29,7	16,7
J 2985	691	654	708	702	51,9	1,7	89,0	3,9
J 3033	699	664	712	705	67,1	15,1	36,8	19,4
Justina	684	622	685	648	67,6	21,0	30,2	17,1
Maaren	700	640	698	700	74,5	16,3	31,8	25,8
Pilvi	604	515	600	557	3,7	1,3	1,6	2,5
SW Wikingett	687	631	701	689	53,8	7,3	37,7	18,2
Tocada	675	617	685	676	70,2	13,5	36,9	36,2
Vivendi	647	597	688	662	62,3	3,9	45,3	13,4
SW 24960-04	675	605	706	673	69,9	15,3	44,8	16,8
Xanadu	693	648	724	694	85,9	23,5	81,3	46,2

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm								Lamandumine, 1-9 p (1=ei lamandu) Lodging, 1-9 p (1=not lodged)							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Annabell	71	75	76	72	68	64	66	64	1	1	1	1	1	1	1	1
Anni	75	79	76	72	62	64	63	66	1	1	1	1	1	1	1	1
Arve	76	81	91	85	82	76	74	69	1	1	1	1	1	1	1	1
Auriga	83	80	83	78	67	62	67	69	1	1	1	1	1	1	1	1
Barke	83	79	75	77	73	67	69	70	1	1	1	1	1	1	1	1
BOR 03143	78	79	71	75	71	67	64	62	1	1	1	1	1	1	1	1
BOR 03160	81	78	73	76	70	64	69	66	1	1	1	1	1	1	1	1
Class	76	78	74	75	66	61	68	67	1	1	1	1	1	1	1	1
Gustav	56	66	60	67	51	54	54	56	1	1	1	1	1	1	1	1
Inari	75	82	78	79	75	74	71	69	1	1	1	1	1	1	1	1
J 2985	78	74	75	74	69	68	67	68	1	1	1	1	1	1	1	1
J 3033	79	80	71	76	70	60	65	66	1	1	1	1	1	1	1	1
Justina	82	83	73	73	69	59	70	67	1	1	1	1	1	1	1	1
Maaren	77	83	69	76	69	63	68	65	1	1	1	1	1	1	1	1
Pilvi	73	79	84	79	77	74	70	70	1	2	1	1	1	1	1	1
SW Wikingett	81	72	74	73	69	67	64	66	1	1	1	1	1	1	1	1
Tocada	75	79	71	74	68	66	63	64	1	1	1	1	1	1	1	1
Vivendi	74	76	72	76	68	59	64	66	1	1	1	1	1	1	1	1
SW 24960-04	63	63	64	68	58	56	58	60	1	1	1	1	1	1	1	1
Xanadu	76	76	75	72	61	63	63	63	1	1	1	1	1	1	1	1

Suvidra haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Võrklaiksus - <i>Pyrenophora teres</i>								Äärislaiksus - <i>Rhynchosporium secalis</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Annabell	3	2,5	1	1	2	2	4,5	5	1,5	1	1	1	1	1	1	1
Anni	2,5	3,5	1	1	2	2	3	4	1	1,5	1	1	1	1	1	1
Arve	4	6,5	1	1	2	3	4,5	5	2	4	1	1	1	1	1	1
Auriga	2	3,5	1	1	2	2	4	5	1	1	1	1	1	1	1	1
Barke	2	3	1	1	2	2	4	4	1	1	1	1	1	1	1	1
BOR 03143	2	3	1	1	2	2	3	4,5	1	1	1	1	1	2	1	1
BOR 03160	2,5	2,5	1	1	2	2	3,5	3,5	1	1	1	1	1	2	1	1
Class	2,5	3,5	1	1	2	2	5	5	1	1,5	1	1	1	1	1	1
Gustav	2	2,5	1	1	2	2	3	4	1	1,5	1	1	1	1	1	1
Inari	2	4,5	1	1	2	2	3,5	4	1	1	1	1	2	2	1	1
J 2985	2	4	1	1	2	2	3	4	1	1	1	1	1	1	1	1
J 3033	2	3	1	1	2	2	3	4	1	1	1	1	2	2	1	1
Justina	2	2,5	1	1	2	2	3,5	4,5	1	1	1	1	1	1	1	1
Maaren	2	2	1	1	2	2	4	4,5	1	1	1	1	1	1	1	1
Pilvi	3	4,5	1	1	2	2	3,5	4	1	3	1	1	1	1	1	1
SW Wikingett	2	3	1	1	2	2	4	4,5	1	1	1	1	1	1	1	1
Tocada	2	2	1	1	2	2	3,5	5	1	1	1	1	1	1	1	1
Vivendi	2	3,5	1	1	2	2	3	4	1	1	1	1	1	1	1	1
SW 24960-04	2	2,5	1	1	2	2	3,5	4	1	1	1	1	1	1	1	1
Xanadu	2	2	1	1	2	2	4	4	1	1	1	1	1	1	1	1

Sort Variety	Triiptõbi - <i>Pyrenophora graminea</i>								Kõrreliste jahukaste - <i>Blumeria graminis</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Annabell	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3,5	2
Anni	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Arve	1	1	4	4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Auriga	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2,5
Barke	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
BOR 03143	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
BOR 03160	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Class	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Gustav	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Inari	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
J 2985	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
J 3033	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Justina	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Maaren	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Pilvi	1	1	3	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
SW Wikingett	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Tocada	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Vivendi	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
SW 24960-04	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Xanadu	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Sort Variety	Pruunlaiksus - <i>Cochliobolus sativus</i>								Odra lendnõgi, taimi/40 m ² <i>Ustilago nuda</i> , plants/40 m ²							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Annabell	2,5	3,5	3	4	2	2	3	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Anni	2	3	2	3	2	2	4	3,5	0	0	0	0	0	0	0	0
Arve	2	3,5	1	2	2	2	3	3,5	0	0	0	0	0	0	0	0
Auriga	2	3	2	4	2	2	3,5	3,5	0	0	0	0	0	0	0	0
Barke	2	3	3	3	1	2	3	3,5	0	0	0	0	0	0	0	0
BOR 03143	2	2	2	3	2	2	2,5	3,5	0	0	0	0	0	0	0	0
BOR 03160	2	2,5	2	3	1	2	2,5	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Class	2	2,5	3	4	2	2	2,5	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Gustav	2,5	2,5	3	3	2	2	2,5	3,5	0	0	0	0	0	0	0	0
Inari	2	3,5	3	3	1	2	4	4,5	0	0	0	0	0	0	0	0
J 2985	2	3	2	3	1	1	3	3,5	1	0	0	0	0	0	0	0
J 3033	2	3	2	2	1	2	2,5	2,5	0	1	0	0	0	0	0	0
Justina	2	2,5	2	3	1	2	2,5	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Maaren	2	2,5	2	4	1	2	2,5	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Pilvi	3	3	3	3	2	2	2,5	4	0	1	0	0	0	0	0	0
SW Wikingett	2	3	4	4	2	2	3	3,5	0	0	0	0	0	0	0	0
Tocada	2	2	2	3	1	2	2,5	3,5	0	0	0	0	0	0	0	0
Vivendi	2	2,5	3	3	1	1	2	3,5	0	0	0	0	0	0	0	0
SW 24960-04	2	2,5	2	3	1	1	3	4	0	3	0	0	0	0	0	0
Xanadu	2	3,5	3	4	1	2	3	3	0	1	0	0	0	0	0	0

KAER / OATS *Avena sativa* L.

Soovitusliku sordilehe kaerasordid

- ‘Belinda’** saagikas söödakaera sort, keskmise kõrguse ja kasvuajaga. Samuti on keskmised tuhande tera mass ja sõklalus. Proteiinisaldus, olenevalt kasvukohast ja -aastast, 9,7-15,6% (keskmine 11,6%). Kaera kroonroostesse soodsatel aastatel enim nakatunud, võrreldes teiste sortidega.
- ‘Jumbo’** stabiilselt kõrge saagi, suure tera, keskmise sõklalusega, keskmise kasvuaja ja kõrrepikkusega sort, kellel proteiinisaldus 9,8-15,8% (keskmine 11,5%).
- ‘Vendela’** on aretatud toidukaeraks. Sort on hea saagivõimega, keskmise teramassiga ja väikese sõklalusega. Kõrrepikkus ja kasvuage keskmised, proteiinisaldus 9,9-16,0% (keskmine 12,1%).
- ‘Villu’** on suure saagivõimega, keskmise kõrguse ja kasvuajaga sort, kellel keskmised tuhande tera mass ning sõklalus. Proteiinisaldus 9,5-16,4% (keskmine 11,6%).

Eesti sordilehte võetud uued kaerasordid

- ‘Ivory’** Saagikas, suure teramassi, väikese mahukaalu, keskmise proteiinisalduse, väikese kuni keskmise sõklalusega, varajase kasvuaja ja keskmise kõrrepikkusega sort. Nakatub kaera pruunlaiksusse vähe kuni keskmiselt; kaera kroonroostesse vähe või üldse mitte (ei ole olnud kaera kroonrooste aastad). Lamandumist ei esinenud, kuna puudusid selleks tingimused. Katses aastatel 2005, 2006.
- ‘SW Kerstin’** Keskmise saagikusega, keskmise teramassi, väikese mahukaalu, keskmise proteiinisalduse, keskmise kuni suure sõklalusega, katsesolevatest sortidest üks pikima kasvuaja ja keskmise kõrrepikkusega sort. Nakatub kaera pruunlaiksusse vähe kuni keskmiselt; kaera kroonroostesse vähe või üldse mitte. Lamandub kui tingimused olemas. Katses aastatel 2005, 2006.

Lamanduda võivad kõik eelpool nimetatud kaerasordid. Lamandumise aste, püstisest kuni täieliku lamandumiseni, sõltub suuresti kasvuaja ilmastikust. Taimehaigustest on olnud katseaastast ja katsekohast olenevalt, sordist sõltumata, kaera pruunlaiksuse nakkust nõrgast kuni keskmiseni. Sortide Jumbo, Vendela, Villu kaera kroonrooste nakkus on olnud enam-vähem võrdne, ulatudes kaera kroonrooste soodsatel aastatel kuni keskmiseni.

Kaerasortide levik 2006*

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
Jumbo	110,8	Hecht	28,0
Jaak	38,9	Vendela	24,1
Flämingsprofi	30,4	Villu	13,9

* Vastavalt Taimetoodangu Inspeksiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta 2006	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
Mullastik	Klg, ls	LP, ls	Ko, ls3	KI, ls3
pH	5,5	6,0	7,0	6,7
Org. C %	1,6	1,6	1,4	1,9
P sisaldus, mg/kg	90	390	64	214
K sisaldus, mg/kg	137	148	146	178
Eelvili	kaer	taliteravili	mustkesa	raps
Külvinorm	500 id.tera/m ²	500 id.tera/m ²	500 id.tera/m ²	500 id.tera/m ²
Külvi kuupäev	27.04	02.05	03.05	05.05
Väetis (TA/ha) N-P-K	80-17-32	80-8-48	80-17-32	70-16-29
Väetamise kuupäev	26.04	28.04	02.05	30.04
Taimekaitse: l/ha; kg/ha				
Arrat	0,125	-	-	-
MCPA	-	1,0	-	0,5
Banvel	-	0,15	-	-
Ariane S	-	-	2,0	-
Lintur	-	-	-	0,12
Töötlemise kuupäev	25.05	29.05	06.06	31.05

2006.a kaera katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha / Yield, kg/hect				1000 tera mass / 1000 kernel weight, g			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
Belinda	6590	4057	5098	3893	26,9	25,7	22,8	22,9
Birgitta	6259	3705	4847	3526	28,2	24,4	25,1	25,6
Duffy	6583	3985	5187	3917	26,0	21,1	23,0	22,4
Eugen	6399	4203	5503	4172	27,3	22,4	25,4	24,2
Flämingsfit	6594	4169	5862	3970	27,2	24,0	24,5	24,1
GS HA 01	4144	2546	2928	2063	22,7	22,5	26,1	21,4
Ivory	6551	4322	5626	3989	35,8	28,7	34,1	29,9
Jumbo	6357	3777	4917	3583	28,1	26,8	27,0	23,9
Rasputin	6850	3967	6020	3892	29,2	23,2	25,0	21,7
SW Ingeborg	6330	3826	5285	3485	29,5	27,6	25,6	27,8
SW Kerstin	6323	3774	5157	3696	26,3	23,5	22,9	23,8
Vendela	6537	3639	4890	3579	26,2	24,5	22,7	22,8
Villu	6332	3639	4678	3366	26,5	25,2	25,0	23,9
PD5% (LSD)	370	197	465	198				

Sort Variety	Kasvuaeg, päeva / Growing period, days				Proteiin kuivaines / Protein d.b, %			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
Belinda	102	91	87	88	11,2	13,5	15,6	13,4
Birgitta	103	92	90	91	11,7	14,1	15,7	13,6
Duffy	98	90	88	87	10,6	14,2	16,4	14,2
Eugen	95	90	87	85	11,2	13,2	17,0	13,6
Flämingsfit	100	92	90	88	10,8	13,0	14,8	13,0
GS HA 01	104	93	91	88	15,1	22,0	20,1	19,9
Ivory	95	90	85	87	11,4	13,0	15,3	12,8
Jumbo	95	91	87	88	11,2	13,4	15,8	12,0
Rasputin	101	92	87	89	10,8	12,1	14,6	13,4
SW Ingeborg	103	93	86	90	10,5	14,0	15,2	12,8
SW Kerstin	104	94	90	93	11,1	12,8	15,0	12,8
Vendela	101	94	87	91	11,0	14,2	16,0	13,3
Villu	103	94	87	91	10,9	13,9	16,4	13,5

Sort Variety	Mahukaal / Volume weight, g/l				Sõklasus / Contents of husk, %			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
Belinda	478	434	431	433	26,3	32,2	32,4	31,4
Birgitta	507	475	455	464	27,7	30,1	29,0	27,3
Duffy	532	488	508	497	26,5	27,9	26,4	28,4
Eugen	518	471	500	482	28,8	29,5	25,8	29,4
Flämingsfit	501	439	487	477	26,0	26,7	26,6	26,1
GS HA 01	625	637	619	617	0	1,8	0	0
Ivory	503	459	509	467	26,8	28,1	24,8	24,0
Jumbo	489	461	468	438	28,5	27,3	27,4	28,9
Rasputin	506	447	495	466	32,1	32,8	32,4	31,4
SW Ingeborg	509	470	479	467	27,8	28,6	31,2	29,9
SW Kerstin	513	462	485	468	22,9	29,4	30,2	28,6
Vendela	519	475	493	481	24,8	27,4	28,4	27,4
Villu	520	463	480	467	26,5	29,3	28,6	30,6

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm				Lamandumine, 1-9 p (1=ei lamandu) Lodging, 1-9 p (1=not lodged)			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
Belinda	92	84	81	65	1	1	1	1
Birgitta	95	83	80	68	1	1	1	1
Duffy	95	86	87	71	1	1	1	1
Eugen	96	92	86	75	1	1	1	1
Flämingsfit	89	80	78	65	1	1	1	1
GS HA 01	119	105	94	85	1	1	1	1
Ivory	96	87	80	66	1	1	1	1
Jumbo	96	88	75	67	1	1	1	1
Rasputin	95	87	78	69	1,5	1	1	1
SW Ingeborg	87	82	72	61	1	1	1	1
SW Kerstin	96	87	80	70	1	1	1	1
Vendela	95	84	76	66	1	1	1	1
Villu	95	86	76	68	1	1	1	1

Kaera haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Kaera kroonrooste <i>Puccinia coronata</i>				Kaera pruunlaiksus <i>Cochliobolus sativus</i>			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
Belinda	1	1	1	1	2,5	3	2	2,3
Birgitta	1	1	1	1	2	3	2	2
Duffy	1	1	1	1	3,5	3	2	2
Eugen	1	1	1	1	3,5	3	2	1,8
Flämingsfit	1	1	1	1	3,5	3	2	2
GS HA 01	1	1	1	1	3	3	2	2,3
Ivory	1	1	1	1	4	3	2	2
Jumbo	1	1	1	1	4	3	3	2,3
Rasputin	1	1	1	1	3,5	3	2	2,3
SW Ingeborg	1	1	1	1	2	3	2	1,8
SW Kerstin	1	1	1	1	3	3	2	1,8
Vendela	1	1	1	1	3	3	3	2
Villu	1	1	1	1	4	2	2	2,3

HERNES / PEA

Pisum sativum

Hernesortide levik 2006*

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
Clarissa	63,0	Hardy	5,8
Karita	30,9	Kirke	0,5
Mehis	12,8	Seko	0,3

* Vastavalt Taimetoodangu Inspektsiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta 2006	Viljandi	Võru
Mullastik	Klg, sl/l	LP, ls
pH	6,9	6,0
Org. C, %	1,5	1,6
P sisaldus, mg/kg	125	390
K sisaldus, mg/kg	132	148
Eelvili	kaer	taliteravili
Külvinorm	120 id.tera/m ²	120 id.tera/m ²
Külvi kuupäev	02.,03.05	04.05
Väetis (TA/ha) N-P-K	0-26-100	0-26-100
Väetamise kuupäev	26.04	04.05
Taimekaitse: l/ha; kg/ha; töötlemise kuupäev		
Treflan Super	2,0 28.04	- -
Fastac	0,15 17.05	- -
Stomp + Basagran 480	1,0 + 1,0 26.05	1,5 + 2,0 07.06
Agil 100 EC	1,0 07.06	1,0 07.06

2006.a herne katseandmed

Sort Variety	Saak, kg/ha Yield, kg/hect		1000 tera mass k.a, g TKW d.b, g		Kasvuper., päeva Growing per., days		Proteiin k.a, % Protein d.b, %	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
GS EF 01	2666	3063	194,1	193,8	84	84	24,2	26,2
GS EF 02	3324	3422	189,1	189,2	85	84	25,2	26,5
Hardy	3304	3517	204,6	205,2	85	82	24,9	26,6
Madonna	3423	3232	205,1	217,3	87	84	25,1	26,5
Majoret	2768	2732	194,4	206,0	90	87	25,3	27,6
Mehis*	0	2535	-	185,7	-	89	-	28,9
SW Clara	3293	3275	187,6	214,2	87	83	23,6	26,0
PD5% (LSD)	266	226						

Mehis* - Viljandi KK saaki ei koristatud, kuna sort lamandus ja saak langes tuvide söögiks.

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm		Seisukindlus, Lodging resistance, (1=halb/lodged)		Kaunte arv taimel, tk No.of pods	Terade arv kaunas, tk No.of ovules
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Viljandi
GS EF 01	66	81	7	9	3,5	4,2
GS EF 02	58	80	8	9	3,0	4,1
Hardy	47	69	8	9	4,0	3,5
Madonna	59	77	8	9	3,7	4,2
Majoret	63	73	8	9	3,5	4,9
Mehis	62	68	1	2	3,7	3,9
SW Clara	62	77	8	9	3,3	4,5

Sort Variety	Alumiste kaunte kinnit.kõrgus, cm Attachment height of lower pods, cm	Haigused, kahjurid / Diseases, pests 1-9 palli/points (1=kahjustus puudub / not infected)					
		Laikpõletik hernel <i>Mycosphaerella pinodes</i>		Herne-närbumistõbi <i>Fusarium oxysporum</i>		Hernemähkur <i>Laspyresia nigricana</i>	
		Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
GS EF 01	55	1	1	1	1	2	4
GS EF 02	49	1	1	1	1	2	4
Hardy	38	1	1	1	1	2	4
Madonna	50	1	1	1	1	2	4
Majoret	53	1	1	1	1	2	4
Mehis	47	1	1	1	1	-	4
SW Clara	54	1	1	1	1	2	4

Sort Variety	Valmimise viibimine Delaying of maturing		Varrel idanemine Germination on stem		Lõhenemine Cleavage		Varisemine Falling off	
	1-9 palli / points (1=ei esine / absent)							
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
GS EF 01	1	1	1	1	1	1	1	1
GS EF 02	1	1	1	1	1	1	1	1
Hardy	2,8	1	1	1	1	1	1	1
Madonna	2	1	1	1	1	2	1	1
Majoret	1	1	1	1	1	1	1	1
Mehis	-	4	-	1	-	1	-	1
SW Clara	1,3	1	1	1	1	1	1	1

KARTUL / POTATO *Solanum tuberosum* L.

Eesti sordilehte võetud uued kartulisordid

'Princess' Varajane (mitte kõige varajasem) toorelt vähetumenev, vähejahune lauakartul. Mugulad ovaalsed, võrkja kollase koorega, madalate silmadega, kollase sisuga. Saagikus keskmine. Viljandi KK-s saagis palju väikesi, pirnja kujuga, nupsuga ja südamekujulisi kaksikmugulaid. Lehestikul esineb vähest kuivlaiksuse nakkust, samuti nakatus lehemädanikku. Mugulahaigustest on olnud pruunmädanikku, musta kärna ja harilikku kärna. Hariliku kärna nakkus väiksem standardsortidest. Katses aastatel 2005, 2006.

'J 649-94' ('Reet') Keskvalmiv toorelt vähetumenev, jahune lauakartul, analüüsi andmete põhjal sobiv kartulikrõpsude valmistamiseks. Ovaasel mugulal võrkjas, kerge karedusega kollane koor, madalad silmad ja naba ning helekollane sisu. Saagikus keskmine. Mugul küllaltki suur, väikeste mugulate osatähtsus väike. Lehemädanikku nakatub, kusjuures Viljandis lehemädaniku nakkus aeglasem ja väiksem võrreldes standardsortidega. Lehestikul esines vähesel määral ka kuivlaiksust. Mugulatel pruun- ja märgmädanikku ei olnud. Kuivale kasvuperioodile kaasnev hariliku kärna nakkus Võrus tugev, Viljandis tagasihoidlik. Katses aastatel 2005, 2006.

Katse agrotehnika

Katseaasta 2006	Viljandi	Võru
Mullastik	LP, sl/ls	LP, ls
pH	6,0	6,0
Org. C, %	1,6	1,6
P sisaldus, mg/kg	166	390
K sisaldus, mg/kg	167	148
Eelvili	oder	taliteravili
Mahapaneku norm	47600 mugulat/ha	47600 mugulat/ha
Mahapaneku kuupäev	12.05	15.05
Väetis (TA/ha) N-P-K	80 - 34,4 - 133,6	80 - 34,4 - 133,6
Väetamise kuupäev	11.05	12.05
Taimekaitse: l/ha; kg/ha; töötlemise kuupäev		
Titus 25DF + Contact	0,03 + 0,1 07.06 ja 20.06	0,05 + 0,1 16.06
Acrobat Plus	- -	2,0 26.06
Ridomil Gold MZ 68 WP	2,5 03.07	2,5 11.07 ja 17.08
Fastac	0,2 03.07 ja 02.08	0,1 11.07
Dithane NT	2,5 02.08	

2006.a kartuli katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha / Yield, kg/hect					
	I dunaamika 1-st crop		II dunaamika 2-nd crop		Lõppkoristus Final crop	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Varajased (Early group)						
Arielle	16808	23468	27995	29070	33805	37242
Maret	12319	18673	22300	29287	27950	36753
Princess	9728	13339	21378	22856	33606	35985
Vineta	12811	12985	19672	25116	35018	38127
PD5% (LSD)	1456	2799	1873	2306	3494	3356
Keskvalmivad (Medium group)						
Folva			24332	19432	44149	45381
J 649-94			17451	19836	30433	35582
Piret			19514	16663	26016	35835
Sante			18692	19521	33005	38378
PD5% (LSD)			2199	712	2299	905

Sort Variety	Fraktsioonide osatähtsus (%) lõppkoristusel Fraction % at the Final Harvest						Toorelt tumenem. (peale 2h), Discoloration of Raw Material, 9=ei tumene/ no discoloration	
	<35(30)mm		35-60(30-55)mm		>60(55)mm			
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Varajased (Early group)								
Arielle	2	5	68	56	30	39	8	9
Maret	4	6	85	71	11	23	7	9
Princess	14	6	82	66	4	28	7	9
Vineta	5	7	86	63	9	30	9	9
Keskvalmivad (Medium group)								
Folva	6	5	78	69	16	26	8	9
J 649-94	4	3	77	81	19	16	6	9
Piret	8	4	80	69	12	27	9	9
Sante	3	2	69	65	28	33	6	9

Sort Variety	Saagi kvaliteet / Yield quality							
	Kuivaine, % Dry matter, %		Tärklis, % Starch, %		Suhkur, % Sugar, %		Üld-N k.a, % Total Nitrogen, %	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Varajased (Early group)								
Arielle	18,5	19,0	12,7	13,2	0,42	1,25		
Maret	23,0	22,3	17,2	16,5	0,18	0,38		
Princess	17,1	17,0	11,3	11,2	0,45	0,77		
Vineta	20,1	19,3	14,3	13,5	0,77	0,83		
Keskvalmivad (Medium group)								
Folva	20,9	19,8	15,1	14,0	0,54	0,70	1,25	1,57
J 649-94	24,4	21,4	18,6	15,6	0,34	0,59	1,56	1,68
Piret	22,4	23,2	16,6	17,4	0,33	0,36	1,43	1,21
Sante	22,1	24,3	16,3	18,5	0,42	0,37	1,45	1,32

Sort Variety	Haigused lehestikul / Diseases of foliage 1-9 p (1=nakkus puudub / not infected)				Nakatunud mugulate arv, tk/100 mugula kohta. Infected tubers number, unit/about 100 tubers			
	Kuivlaikus <i>Alternaria solani</i>		Lehemädanik <i>Phytophthora infestans</i>		Märgmädanik <i>Erwinia carotovora</i>		Pruunmädanik <i>Phytophthora infestans</i>	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Varajased (Early group)								
Arielle	2	3	-	3	1	0	0	0
Maret	2	1	-	3	0	0	0	0
Princess	2	1	-	3	0	0	5	0
Vineta	2	1	-	5	0	0	1	0
Keskvalmivad (Medium group)								
Folva	1,0	1	4,3	3	1	0	1	0
J 649-94	2,0	3	4,0	3	0	0	0	0
Piret	2,8	1	5,3	1	0	0	1	0
Sante	2,8	1	4,8	3	0	0	0	0

Sort Variety	Mugulahaigused, nakatunud mugulate arv, tk/100 mugula kohta Diseases of tubers, infected tubers number, unit/about 100 tubers									
	Mustkärn <i>Thanatephorus cucumeris</i>		Harilik kärn - <i>Streptomyces scabies</i>							
	Viljandi	Võru	5-15 %		16-30 %		31-45 %		>45 %	
Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	
Varajased (Early group)										
Arielle	1	0	3	0	0	0	0	10	0	90
Maret	6	0	10	0	2	0	0	10	0	90
Princess	4	0	1	10	0	60	0	30	0	0
Vineta	2	0	2	10	0	30	0	60	0	0
Keskvalmivad (Medium group)										
Folva	1	0	0	10	0	90	0	0	0	0
J 649-94	0	0	2	5	0	25	0	55	0	15
Piret	0	0	5	10	0	40	0	50	0	0
Sante	12	0	11	30	0	40	0	30	0	0

MAIS / MAIZE
Zea mays L.

Maisi katse agrotehnika

Katseaasta 2006	Kuusiku
Mullastik	K, sl
pH	7,4
Org. C, %	1,7
P sisaldus, mg/kg	102
K sisaldus, mg/kg	110
Eelvili	rukis
Külvinorm, taimi/m ²	8
Külvi kuupäev	02.06
Väetis (TA/ha) N-P-K	120-30-110
Väetamise kuupäev	01.06
Koristuskuupäev	18.09

2006.a maisi katseandmed

Sort Variety	Haljasmassi saak, kg/ha Yield, kg/hect			Kuivaine saak, kg/ha Dry Matter yield, kg/hect		
	Tõlvikud Corncoobs	Varred+lehed Cornstalks	Kokku Total	Tõlvikud Corncoobs	Varred+lehed Cornstalks	Kokku Total
Crescendo	8308	18682	26990	2015	5169	7184
Furioso	8590	20625	29215	2311	5109	7420
Kalimero	9962	18468	28430	2057	4759	6816
				PD5% (LSD)		269

Sort Variety	Kuivaine, % Dry Matter, %		Proteiin k.a, % Protein d.b, %		Tärklis k.a, % Starch content d.b, %	
	Tõlvikud Corncoobs	Varred+lehed Cornstalks	Tõlvikud Corncoobs	Varred+lehed Cornstalks	Tõlvikud Corncoobs	Varred+lehed Cornstalks
Crescendo	24,2	27,6	10,8	7,6	28,1	2,0
Furioso	27,0	24,9	10,0	7,7	31,8	2,1
Kalimero	20,6	25,7	10,5	8,3	24,9	1,9

Sort Variety	Happekiud, % ADF, %		Metaboliseeruv energia, Metabolizable Energy, MJ/kg		Kasvufaas koristamisel Growth Stage at Harvest
	Tõlvikud Corncoobs	Varred+lehed Cornstalks	Tõlvikud Corncoobs	Varred+lehed Cornstalks	
Crescendo	16,7	29,6	11,5	10,0	75
Furioso	15,3	28,6	11,7	10,1	75
Kalimero	19,9	28,0	11,1	10,2	75

Sort Variety	Neutraalkiud, % NDF, %		Seeduva k.a sisaldus, % DDM, %		Kuivaine söömus, % DMI, %	
	Tõlvikud Corncobs	Varred+lehed Cornstalks	Tõlvikud Corncobs	Varred+lehed Cornstalks	Tõlvikud Corncobs	Varred+lehed Cornstalks
Crescendo	46,1	59,2	75,9	65,8	2,6	2,0
Furioso	42,5	57,0	77,0	66,6	2,8	2,1
Kalimero	49,6	55,4	73,4	67,1	2,4	2,2

Sort Variety	Suhteline söödaväärtus Relative Feed Value		Seeduv energia MJ DE Digestible Dry Matter MI		Kevadine külmakahjustus, Frostbite in Spring, 1-9 p (1=kahjust.puudub, 1=absent)
	Tõlvikud Corncobs	Varred+lehed Cornstalks	Tõlvikud Corncobs	Varred+lehed Cornstalks	
Crescendo	153	104	14,0	12,2	1
Furioso	169	109	14,2	12,3	1
Kalimero	138	113	13,5	12,4	1

SUVIRAPS / SPRING RAPE
Brassica napus L. var. oleifera subvar. annua

Soovitusliku sordilehe suvirapsi sordid

- ‘**Campino**’ kõrge saagikusega, hea toorrasvasisaldusega, suhteliselt madalakasvuline, hea seisukindlusega, varajane sort
- ‘**Haydn**’ kõrge saagikusega, kõrge toorrasvasisaldusega, kõrgekasvuline, väga hea seisukindlusega, haigustele vähem vastuvõtlik, hiline sort
- ‘**Heros**’ Saagikas, kõrge toorrasvasisaldusega, suhteliselt kõrgekasvuline, hea seisukindlusega, keskvalmiv sort
- ‘**Hunter**’ hea saagikusega, kõrge toorrasvasisaldusega, suhteliselt kõrgekasvuline, keskmise kuni hea seisukindlusega, keskvalmiv sort
- ‘**Mozart**’ kõrge saagikusega, kõrge toorrasvasisaldusega, keskmisekasvuline, hea seisukindlusega, hiline sort
- ‘**Siesta**’ kõrge saagivõimega, hea toorrasvasisaldusega, keskmise kasvukõrgusega, hea seisukindlusega, varajasepoolne hübriidsort

Soovitatud sordilehe kriteeriumid suvirapsil

Kultuur	Variant	Saak	Kvaliteet		Haiguskompleks	
Suviraps	Haigustõrjega	40 %	Toorrasva protsent	40 %	Valgemädanik, kuivlaikus	20 %
	Haigustõrjeta	80 %			Valgemädanik, kuivlaikus	20 %

*Kriteeriumi arvutamisel on kasutatud viie aasta riiklike majanduskatsete tulemusi.

Soovitatud sordilehe kriteeriumite rakendamise tulemused suvirapsil

Sort	Ilma haigustõrjeta			Haigustõrjega			
	Saak	Haigus kindlus	Punktid kokku	Saak	Toorrasva sisaldus	Haigus kindlus	Punktid kokku
Campino	81,5	22,0	104	42,0	40,0	16,2	98
Haydn	82,5	23,9	106	42,8	40,7	24,3	108
Heros	80,4	19,3	100	40,9	40,5	20,1	101
Hunter	80,7	21,7	102	41,3	39,9	18,4	100
Kalina	78,2	17,3	96	39,2	39,1	20,1	98
Mozart	81,1	19,4	101	40,8	40,6	20,9	102
Senator	74,5	18,8	93	34,6	40,0	20,1	95
Siesta	81,0	17,5	98	38,5	39,3	20,1	98
Keskmine	80	20	100	40	40	20	100

Eesti sordilehte võetud uued suvirapsi sordid

- ‘Ability’** Keskmise või üle keskmise saagikusega ja väga hea toorrasvasisaldusega, keskmise kasvukõrgusega, hea seisukindlusega hilisepoolne sort, mis on haigustele vähem vastuvõtlik. Katses aastatel 2005, 2006.
- ‘Anatol’ (RG 405/05)** Võrreldes varajaste sortidega oli hea saagikusega, hea toorrasvasisaldusega, väga hea seisukindlusega, suhteliselt madalakasvuline, keskmise haiguskindlusega varajasepoolne hübriidsort. Katses aastatel 2005, 2006.
- ‘Belinda’ (RG 405/13)** Keskmise saagikusega, hea toorrasvasisaldusega, suure 1000 tera massiga, hea seisukindlusega, keskmise kasvukõrgusega, hübriidsort, mis nakatus veidi tugevamini kuivlaiksusse. Katses aastatel 2005, 2006.
- ‘Danilo’ (SW J2821)** Väga heade saagikuse ja toorrasvasisaldusega, keskmise kasvukõrgusega, hea seisukindlusega hiline sort, mis oli haigustele vähem vastuvõtlik. Katses aastatel 2005, 2006.
- ‘Highlight’ (RG 4514)** Võrreldes varajaste sortidega oli hea saagikusega, väga hea toorrasvasisaldusega, suhteliselt madalakasvuline, hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega väga varajane sort. Katses aastatel 2005, 2006.
- ‘Magma’ (NPZ SR 18/05)** Kõrge saagikuse ja hea toorrasvasisaldusega, suhteliselt madalakasvuline, hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega, hilisepoolne sort. Katses aastatel 2005, 2006.
- ‘NEX 160’** Madala saagikusega, kuid väga hea toorrasvasisaldusega, madalakasvuline, hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega varajane sort. Toiduainetööstusele sobiva rasvhappelise koostisega sort (C18:1 – üle 70%; C18:3 – ca 3%). Katses aastatel 2005, 2006.

Suvirapsisortide levik 2006*

Sort	Tunnustatud pind, ha
Campino	20,0
Landmark	17,4
Senator	15,5

* Vastavalt Taimetoodangu Inspektsiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta 2006	Viljandi	Kuusiku
Mullastik	Klg ls	K ls
pH %	5,5	6,1
Org. C sisaldus	2,0	1,9
P sisaldus mg/kg	57	90
K sisaldus mg/kg	113	95
Eelvili	Kaer	Hernes
Külvinorm	100 id.tera/m ² - tavasort;	60 id.tera/m ² - hübriidsort
Külvi kuupäev	03.05	05.05
Väetis (TA/ha): N-P-K-S	126-36-139-22	105-21-41-
S-Mg	-	10-10
Väetamise aeg:	28.04 -	04.05 06.07
Taimekaitse: l/ha; kg/ha; töötlemise kuupäev		
Treflan Super	2,0 28.04	2,0 04.05
Fastac	0,2 10.05, 31.05, 09.06, 16.06, 22.06, 28.06	0,15 30.05 14.06
Folicur F1*	1,0 04.07	1,0 10.07

* F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without spraying

2006.a suvirapsi katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha Yield, kg/hect				1000 tera mass k.a, g TKW d.b, g		Kasvuperiood, päeva Growing period, days		
	Viljandi		Kuusiku		Viljandi	Kuusiku	Viljandi	Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F1	F1, F2	F1	F2
Ability	3104	2603	3553	3462	3,57	3,86	125	124	124
BE 0102/04	3480	2182	3543	3148	3,74	4,22	125	124	124
Campino	3429	2350	3080	3324	3,57	3,85	118	115	115
Haydn	3262	2177	3288	3075	3,38	4,07	125	128	130
Heros	3233	2769	3337	3059	3,77	4,30	125	124	124
Hunter	3187	2939	3583	3064	3,71	4,21	125	124	124
Kalina	2919	2260	2813	3187	3,73	4,35	125	124	125
Larissa	3201	2746	3604	3214	4,08	4,59	125	124	124
Marie	2488	1820	2984	2916	3,30	3,79	114	115	114
Mozart	3012	2518	3502	3303	3,52	4,13	125	124	125
NEX 160	2493	2075	2383	2080	4,04	4,42	118	124	124
NEX 170	2754	2730	2959	3031	2,87	3,31	118	128	128
NPZ SR 18/05	3406	2558	3108	2972	3,59	3,92	125	128	128
NPZ SR 23/06	3234	2736	3133	2938	3,65	4,07	125	124	123
NPZ SR 24/06	2833	1819	2674	2490	2,92	3,33	125	116	116
Rabea	3449	2486	2638	3381	3,80	4,17	125	124	124
RG 405/05	3704	2673	3241	3078	3,38	3,79	113	124	124
RG 405/10	3034	2771	3043	3004	3,32	3,80	125	124	124
RG 405/13	3490	2432	2958	3117	3,56	4,15	118	124	125
RG 4514	2894	2155	2706	2450	3,00	3,45	111	115	115
RGS 3004	3333	2695	3314	2816	3,39	3,82	112	124	124
Senator	2686	2136	2181	1803	3,81	4,34	118	129	128
Sheik	3089	2735	3421	3158	3,92	4,26	125	124	122
Siesta	3305	2700	3210	3116	3,41	3,52	125	115	115
SW J2821	3459	3037	3592	3048	3,87	4,23	118	124	124
SW J2826	3507	2198	2963	2937	3,56	4,11	125	124	124
SW J2827	3776	2384	3762	3517	3,92	4,18	125	123	124
SW K2835	3755	2907	3561	3633	3,32	3,81	112	116	115
Y 3000	2689	1593	2683	2659	3,99	4,33	125	124	125
PD5% (LSD)	216	529	336	229					

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm				Seisukindlus, 1-9 p (1=halb) Lodging resistance, 1-9 p (1=bad)			
	Viljandi		Kuusiku		Viljandi		Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Ability	112	105	106	108	9	9	8	7
BE 0102/04	110	109	108	106	9	9	8	9
Campino	114	96	95	101	9	9	8	9
Haydn	114	116	103	114	9	9	9	9
Heros	117	120	113	111	9	9	9	9
Hunter	121	115	110	118	9	9	9	9
Kalina	111	113	111	105	9	9	9	9
Larissa	115	117	116	113	8	9	8	9
Marie	111	91	97	98	8	9	8	8
Mozart	126	111	112	105	8	9	9	9
NEX 160	110	87	93	98	8	9	7	8
NEX 170	111	101	91	99	8	9	8	8
NPZ SR 18/05	114	95	103	93	9	9	7	7
NPZ SR 23/06	114	102	106	101	8	9	9	9
NPZ SR 24/06	122	107	104	104	9	9	6	5
Rabea	137	108	115	117	8	9	6	8
RG 405/05	104	94	95	93	8	9	9	9
RG 405/10	111	101	102	111	8	9	8	9
RG 405/13	111	105	102	100	8	9	7	9
RG 4514	106	92	102	100	8	9	8	8
RGS 3004	112	108	108	102	8	9	9	8
Senator	121	111	109	114	8	9	7	6
Sheik	114	104	102	108	8	9	9	9
Siesta	108	108	109	114	8	9	9	8
SW J2821	118	115	106	103	8	9	9	8
SW J2826	123	114	108	116	9	9	9	8
SW J2827	118	120	114	114	9	9	9	9
SW K2835	118	112	117	113	9	9	9	9
Y 3000	107	83	90	99	9	9	7	6

Sort Variety	Toorrasv k.a, % Raw fat in d.b, %		Proteiin k.a, % Protein d.b, %		Varre valmimise viibimine Delay of senescens of stem 1-9 p (1=puudub / not visible)			
	Viljandi	Kuusiku	Viljandi	Kuusiku	Viljandi		Kuusiku	
	F1	F1	F1	F1	F1	F2	F1	F2
Ability	49,9	49,8	22,1	20,1	7	8	5	2
BE 0102/04	49,8	49,6	21,7	21,3	7	7	5	2
Campino	49,7	49,0	21,3	19,4	6	6	5	2
Haydn	49,5	49,9	22,7	21,4	7	7	5	2
Heros	48,9	49,8	22,3	21,1	7	7	5	2
Hunter	49,0	49,4	22,3	20,8	7	7	5	2
Kalina	48,5	48,9	23,4	21,5	7	8	5	2
Larissa	48,3	49,6	22,9	20,8	7	8	5	2
Marie	47,5	49,4	24,7	21,0	8	8	5	2
Mozart	48,4	50,1	24,0	21,9	7	8	5	2
NEX 160	52,1	53,2	22,8	20,7	7	7	5	2
NEX 170	52,0	53,1	21,9	19,5	7	7	5	2
NPZ SR 18/05	48,4	49,9	23,5	19,9	7	8	5	2
NPZ SR 23/06	48,8	50,5	23,4	21,3	6	7	5	2
NPZ SR 24/06	48,9	49,6	23,2	21,3	7	7	5	2
Rabea	49,8	49,8	22,1	20,6	6	6	5	2
RG 405/05	46,9	47,1	23,0	21,5	7	8	5	2
RG 405/10	47,9	49,6	23,9	21,2	7	6	5	2
RG 405/13	47,1	49,0	24,2	20,5	6	7	5	2
RG 4514	47,3	49,3	23,7	20,8	6	8	5	2
RGS 3004	47,8	48,9	23,8	21,6	7	8	5	2
Senator	48,5	49,3	23,9	22,2	7	7	5	2
Sheik	47,0	49,3	25,1	21,9	7	6	5	2
Siesta	48,6	49,4	21,9	20,1	6	7	5	2
SW J2821	47,9	49,6	24,4	22,2	6	7	5	2
SW J2826	48,9	49,5	22,7	20,6	6	7	5	2
SW J2827	47,7	49,1	24,0	20,6	7	7	5	2
SW K2835	47,9	49,5	23,7	20,6	7	8	5	2
Y 3000	46,2	47,7	24,8	21,8	6	7	5	2

Suvirapsi haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Ristõieliste kuivlaikus <i>Alternaria brassicae</i>				Ristõieliste valgemädanik <i>Sclerotinia sclerotiorum</i>			
	Viljandi		Kuusiku		Viljandi		Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Ability	1	1	4	4	1	1	3	3
BE 0102/04	1,5	1	4	4	1	1	3	3
Campino	1,5	1	4	4	1	1	3	3
Haydn	1,5	1	4	4	1	1	3	3
Heros	1	1	4	4	1	1	3	3
Hunter	1	1	4	4	1	1	3	3
Kalina	1,5	1	4	4	1	1	3	3
Larissa	1	1	4	4	1	1	3	3
Marie	1	1	4	4	1	1	3	3
Mozart	1,5	1	4	4	1	1	3	3
NEX 160	1	1	4	4	1	1	3	3
NEX 170	1	1	4	4	1	1	3	3
NPZ SR 18/05	1	1	4	4	1	1	3	3
NPZ SR 23/06	1	1	4	4	1,5	1	3	3
NPZ SR 24/06	1	1	4	4	1	1	3	3
Rabea	1	1	4	4	1	1	3	3
RG 405/05	1	1	4	4	1	1	3	3
RG 405/10	1	1	4	4	1	1	3	3
RG 405/13	1	1	4	4	1	1	3	3
RG 4514	1	1	4	4	1	1	3	3
RGS 3004	1	1	4	4	1	1	3	3
Senator	1	1,5	4	4	1	1	3	3
Sheik	1	1	4	4	1	1	3	3
Siesta	1	1	4	4	1	1	3	3
SW J2821	1	1	4	4	1	1	3	3
SW J2826	1,5	1	4	4	1	1	3	3
SW J2827	1	1	4	4	1	1	3	3
SW K2835	1,5	1	4	4	1	1	3	3
Y 3000	1	1	4	4	1	1	3	3

Sort Variety	Ristõieliste jahukaste <i>Erysiphe cruciferarum</i>				Mustmädanik, tõusmepõletik <i>Phoma Lingam, Rhizoctonia Aderholdi</i>			
	Viljandi		Kuusiku		Viljandi		Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Ability	4,5	4,5	1	1	1	1	2	2
BE 0102/04	5	5	1	1	1	1	2	2
Campino	4,5	4,5	1	1	1	1	2	2
Haydn	4,5	5	1	1	1	1	2	2
Heros	5	4,5	1	1	1	1	2	2
Hunter	4	4,5	1	1	1	1	2	2
Kalina	4,5	4	1	1	1	1	2	2
Larissa	4,5	5	1	1	1	1	2	2
Marie	4,5	6	1	1	1	1	2	2
Mozart	5	4,5	1	1	1	1	2	2
NEX 160	4,5	5	1	1	1	1	2	2
NEX 170	5	5	1	1	1	1	2	2
NPZ SR 18/05	4,5	5	1	1	1	1	2	2
NPZ SR 23/06	4,5	4	1	1	1	1	2	2
NPZ SR 24/06	4	5	1	1	1	1	2	2
Rabea	4,5	4,5	1	1	1	1	2	2
RG 405/05	4,5	4,5	1	1	1	1	2	2
RG 405/10	4,5	4	1	1	1	1	2	2
RG 405/13	4	4,5	1	1	1	1	2	2
RG 4514	3	3	1	1	1	1	2	2
RGS 3004	4	3	1	1	1	1	2	2
Senator	4,5	4,5	1	1	1	1	2	2
Sheik	4,5	5	1	1	1	1	2	2
Siesta	5	5	1	1	1	1	2	2
SW J2821	5	5	1	1	1	1	2	2
SW J2826	4	4,5	1	1	1	1	2	2
SW J2827	4,5	4,5	1	1	1	1	2	2
SW K2835	4	5	1	1	1	1	2	2
Y 3000	5	4,5	1	1	1	1	2	2

RISTÕIELISTE HALJASVÄETIS- ja VAHEKULTUURID GREEN MANURE- and INTERCROPS of CRUCIFERS

Katse agrotehnika

Katseaasta 2006	Viljandi
Mullastik	KI(g) 1s
Eelvil	mustkesa
Külvinorm, id.tera/m ²	200 id.tera/m ²
Külvikuupäev	10.08
Väetise norm TA kg/ha N-P-K	-
Väetamise kuupäev	-

2006.a vahekultuuride katseandmed

Valge sinep	Õlirõigas
Litember GS-SF-01	GS-OR-01

Sort Variety	Haljasmassi saak, kg/ha Yield, kg/hect	Kuivaine saak, kg/ha Dry matter yield, kg/hect	Maapealse massi moodustumine, Development of above earth mass, 1-9p (1=väike/small)	Kahe rea lehesti- ku sulgumine, Closure of the foliage, 1-9p (1=väike/small)	Taimede kõrgus, Height of plants, cm	Kasvuperiood, päeva Growing period, days
GS-SF-01	19979	2361	7	6	114	63
LITEMBER	20767	2300	8	7	94	48
GS-OR-01	30429	2221	8	7	70	63
PD 5% (LSD)	1393	101				

Sort Variety	Elementide sisaldus k.a / Content of elements d.b				C:N suhe/ratio
	N	P	K	Ca	
GS-SF-01	3,49	0,567	4,66	1,78	12,1
LITEMBER	3,74	0,472	4,41	1,90	11,4
GS-OR-01	3,61	0,696	6,52	1,66	11,2

Sort Variety	Haiguste / kahjurite esinemine / Diseases / pests 1-9 p (1=kahjustus puudub/not damaged)	
	Ristõieliste kuivlaikus <i>Alternaria brassicae</i>	Kapsaliblika röövik <i>Pieris spp</i>
GS-SF-01	4	2
LITEMBER	3	2
GS-OR-01	5	3

HEINTAIMED / GRASSES

Eesti sordilehte võetud uued heintaimede sordid

Karjamaa raihein

'Denver' Hea kuivaine saagiga. Väikese happekihi sisaldusega. Põua tingimustes ei hakanud õitsema. Talvekindlus võrdne standarditega.

'Forza' Hea kuivainesaagiga. Väikese happekihi sisaldusega. Talvekindlus võrdne standarditega.

Harilik lutsern

'FSG 408 DP' Hea talvekindluse ja kuivaine saagiga, võrreldav ABT 205-ga. Ädala kasvukiirus parem kui ABT 205-l

Üheaastane raihein

'Swale' (SW WR 5765) Võrreldes Limellaga parema kuivaine saagi ning proteiinisaldusega. Põuakindlam kui Limella.

Heintaimede sortide levik 2006*

Liik / Sort	Tunnustatud pind, ha
Aasnurmikas (<i>Poa pratensis</i> L.)	
Esto	70,09
Harilik aruhein (<i>Festuca pratensis</i> Huds.)	
Arni	103,62
Darimo	10,2
Jõgeva 47	17,25
Laura	25,41
Ida-kitsehernes (<i>Galega orientalis</i> Lam.)	
Gale	87,9
Kerahein (<i>Dactylis glomerata</i> L.)	
Jõgeva 220	3,57
Jõgeva 242	4,03
Punane aruhein (<i>Festuca rubra</i> subsp.)	
Jõgeva 70	0,1
Kauni	97,48
Põldtimut (<i>Phleum pratense</i> L.)	
Comer	64,99
Goliath	26,5
Jõgeva 54	235,14
Tia	38,53
Tika	209,82
Tundra	95,4
Sale haguhein (<i>Koeleria macrantha</i> (Ledeb.)	
Ilo	5,08
Valge mesikas (<i>Melilotus albus</i> Medik.)	
Kuusiku 1	13,95
Üheaastane raihein (<i>Lolium multiflorum</i> var.)	
Aramo	62,0
Pollanum	12,2

Liik / Sort	Tunnustatud pind, ha
Aasrebasesaba (<i>Alopecurus pratensis</i> L.)	
Haljas	9,3
Itaalia raihein (<i>Lolium multiflorum</i> Lam.)	
Talvike	10,36
Karjamaa raihein (<i>Lolium perenne</i> L.)	
Montando	8,31
Raidi	74,81
Raite	35,78
Lutsern (<i>Medicago sativa</i> L.)	
Jõgeva 118	21,94
Karlu	27,21
Ohtetu püsikluste (<i>Bromus inermis</i> Leyss.)	
Lehis	2,7
Punane ristik (<i>Trifolium pratense</i> L.)	
Ilte	63,62
Jõgeva 433	92,8
Mars	1,6
Rajah	33,3
Varte	29,99
Päideroog (<i>Phalaris arundinacea</i> L.)	
Pedja	5,8
-aruhein (<i>Festuca arundinacea</i> Schr.)	
Fuego	5,07
Retu	6,0
Valge ristik (<i>Trifolium repens</i> L.)	
Tooma	6,24

* Vastavalt Taimetoodangu Inspektsiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Liik / Sort	Mullastik	Eelvili	Külvi-norm	Külvi-kuupäev	Väetamine kg/ha				
					Külvieelne N-P-K	Kevadel N	Peale niiteid N	Sügisel P – K	N kokku
Lutsern <i>Medicago sativa</i>	Klg ls ₂	Must-kesa	15	26.05.04	0-72-75	*	*	19-70	*
Kerahein <i>Dactylis glomerata</i>	LPg sl	Kaer	20	15.06.05	99-19-67	65	70; 60	22-80	195
Lutsern <i>Medicago sativa</i>	LP(g) ls ₂	Kaer	15	15.06.05	0-19-67	*	*	22-80	*
1.a raihein <i>Lolium multiflorum</i> var. <i>Westewoldicum</i>	LP(g) sl	Must-kesa	30	03.05.06	0-16-60	70	70; 60	*	200
Lutsern <i>Medicago sativa</i>	LP(g) sl	Must-kesa	18	08.08.06	0-31-105	*	*	*	*
Punane ristik <i>Trifolium pratense</i>	LP(g) sl	Must-kesa	20	08.08.06	0-31-105	*	*	*	*
Päideroog <i>Phalaris arundinacea</i>	Go ls	Must-kesa	15	08.08.06	0-21-80	*	*	*	*

HEINTAIMED (katse rajamise aasta 2006) SAAGIAASTA 2006
Grasses results in 2006 (Year of sowing 2006)

Sort Variety	Haljasmassi saak, kg/ha Yield, kg/hect					Kuivaine saak, kg/ha Dry matter yield, kg/hect				
	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut	4.niide 4-th cut	Kokku Total	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut	4.niide 4-th cut	Kokku Total
Üheaastane raihein (<i>Lolium multiflorum</i> var. <i>westerwoldicum</i>)										
Limella	10452	5020	13726	11116	40310	1662	1597	2416	1969	7617
SW WR 5765	10223	5130	15772	11459	42590	1636	1611	2618	2154	8044
PD5% (LSD)					47					482

Sort Variety	Happekiud, % Acid detergent fiber, %				Proteiin kuivaines, % Crude protein, %			
	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut	4.niide 4-th cut	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut	4.niide 4-th cut
Üheaastane raihein (<i>Lolium multiflorum</i> var. <i>westerwoldicum</i>)								
Limella	31,3	34,4	32,5	29,2	22,4	13,3	21,3	17,6
SW WR 5765	29,7	32,8	31,2	30,1	22,8	13,6	21,9	14,4

Sort Variety	Seeduva kuivaine sisaldus (DDM), % Total Digestible Nutrients, %				Metaboliseeruv energia, MJ/kg Metabolizable Energy, MJ/kg			
	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut	4.niide 4-th cut	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut	4.niide 4-th cut
Üheaastane raihein (<i>Lolium multiflorum</i> var. <i>westerwoldicum</i>)								
Limella	69,5	62,1	63,6	66,2	9,8	9,4	9,6	10,0
SW WR 5765	65,8	63,3	64,6	65,5	10,0	9,6	9,8	9,9

Sort Variety	Neutraalkiud / NDF, %			
	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut	4.niide 4-th cut
Üheaastane raihein (<i>Lolium multiflorum</i> var. <i>westerw.</i>)				
Limella	51,0	62,2	54,2	48,1
SW WR 5765	48,5	60,5	53,0	50,8

HEINTAIMED (KATSE RAJAMISE AASTA 2005) SAAGIAASTA 2006
Grasses results in 2006 (Year of sowing 2005)

Sort Variety	Haljasmassi saak, kg/ha Yield, kg/hect				Kuivaine saak, kg/ha Dry matter yield, kg/hect			
	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut	Kokku Total	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut	Kokku Total
<i>Kerahein (Dactylis glomerata)</i>								
Amba	15110	9707	14038	38856	3115	3494	3791	10401
Jõgeva 220	21492	10294	12020	43807	4271	3675	3525	11471
Jõgeva 242	26433	11056	11630	49118	4850	3782	3222	11853
SW Luxor	12565	10668	17037	40269	2663	3766	4478	10906
PD5% (LSD)				506				246
<i>Lutsern (Medicago sativa)</i>								
ABT 205	30400	12605	10332	53336	7296	3376	2458	12184
Diane	31222	10165	11101	52489	7026	2962	2742	12511
SW Nexus	32953	10260	10674	53886	7842	2944	2690	13222
PD5% (LSD)				516				516

Sort Variety	Happekiud, % Acid detergent fiber, %			Proteiin kuivaines, % Crude protein, %			Neutraalkiud, % Neutral detergent fiber, %		
	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut
<i>Kerahein (Dactylis glomerata)</i>									
Amba	27,4	35,1	38,3	14,8	7,7	10,8	46,9	66,4	63,5
Jõgeva 220	29,0	36,7	39,0	14,2	8,1	10,9	49,4	68,1	64,0
Jõgeva 242	29,9	35,2	36,6	14,3	8,3	12,5	50,3	64,8	61,4
SW Luxor	27,4	35,5	36,8	16,1	8,5	12,1	46,5	65,8	63,3
<i>Lutsern (Medicago sativa)</i>									
ABT 205	35,5	30,8	33,6	18,6	21,3	20,0	46,2	40,3	41,4
Diane	35,0	28,7	32,8	19,4	23,5	20,4	45,8	36,1	41,5
SW Nexus	34,7	29,8	31,1	19,3	23,4	21,3	45,4	36,9	38,8

Sort Variety	Seeduva kuivaine sisaldus (DDM), % Total Digestible Nutrients, %			Metaboliseeruv energia, MJ/kg Metabolizable Energy, MJ/kg			Talvekindlus Winter hardiness 1-9 (1=bad/halb)
	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut	
<i>Kerahein (Dactylis glomerata)</i>							
Amba	67,6	61,6	59,1	10,2	9,3	8,9	7
Jõgeva 220	66,3	60,3	58,5	10,0	9,1	8,9	9
Jõgeva 242	65,6	61,5	60,4	9,9	9,3	9,1	9
SW Luxor	67,6	61,2	60,2	10,2	9,3	9,1	5
<i>Lutsern (Medicago sativa)</i>							
ABT 205	61,2	64,9	62,7	9,3	9,8	9,5	4
Diane	61,6	66,5	63,3	9,3	10,1	9,6	7
SW Nexus	61,9	65,7	64,7	9,4	9,9	9,8	5

**HEINTAIMED (KATSE RAJAMISE AASTA 2004) SAAGIAASTA 2006
Grasses results in 2006 (Year of sowing 2004)**

Sort Variety	Haljasmassi saak, kg/ha Yield, kg/hect				Kuivaine saak, kg/ha Dry matter yield, kg/hect			
	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut	Kokku Total	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut	Kokku Total
Lutsern (<i>Medicago sativa</i>)								
ABT 205	24725	10867	12684	49177	5196	2988	3095	11384
Diane	18025	10160	13384	41177	3868	2634	3413	10692
FSG 408DP	26225	12423	12906	51046	5346	3056	3162	11674
PD5% (LSD)				751				604

Sort Variety	Happekiud, % Acid detergent fiber, %			Proteiin kuivaines, % Crude protein, %			Neutraalkiud, % Neutral detergent fiber, %		
	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut
Lutsern (<i>Medicago sativa</i>)									
ABT 205	32,9	30,4	29,5	20,5	23,5	22,1	43,1	38,0	38,3
Diane	33,0	29,0	30,2	18,8	22,8	20,3	44,8	38,8	40,3
FSG 408DP	32,8	30,4	31,5	20,3	22,5	19,5	42,6	40,4	41,6

Sort Variety	Seeduva kuivaine sisaldus (DDM), % Total Digestible Nutrients, %			Metaboliseeruv energia, Metabolizable Energy, MJ/kg			Talvekindlus Winter hardiness 1-9 (1=bad/halb)
	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut	1.niide 1-st cut	2.niide 2-nd cut	3.niide 3-rd cut	
Lutsern (<i>Medicago sativa</i>)							
ABT 205	63,3	65,2	65,9	9,6	9,9	10,0	6
Diane	63,2	66,3	65,4	9,6	10,0	9,9	3
FSG 408DP	63,3	65,2	64,4	9,6	9,9	9,7	6

KÄESOLEVAS KOGUMIKUS KASUTATUD LÜHENDID

Tabelites kasutatud lühendid

F1	- faktor 1 - tehtud haiguste tõrje (sprayed with fungicide)
F2	- faktor 2 - ilma haigustõrjeta (without spraying)
PD5%	- piirdiferents vea tõenäosusega 5 %
pop	- populatsioonsort
hüb	- hübriidsort
id.tera/m ²	- idanevat tera ruutmeetri kohta
TA/ha	- toimeainet hektari kohta
1-9 p	- 1-9 palli (points)
k.a	- kuivaine

Mullaliikide šifrite tähendused

K	- rähkmuld
Ko	- leostunud muld
KI	- leetjas muld
KI(g)	- gleistumistunnustega leetjas muld
KIg	- gleistunud leetjas muld
LP	- kahkjas muld
LP(g)	- gleistumistunnustega kahkjas muld
LPg	- gleistunud kahkjas muld
Lk	- leetunud muld
LkII(g)	- gleistumistunnustega keskmiselt leetunud muld
Go	- leostunud gleimuld

Mullalõimiste šifrite tähendused

sl	- saviliiv
ls	- liivsavi
sl/ls	- saviliiv liivsavil
pl/sl	- peenliiv saviliival
ls ₂	- keskmine liivsavi
ls ₃	- raske liivsavi
r ls ₂	- rähkne keskmine liivsavi